

Indexant Cursach. Catàleg d'espècies del *Botanicus Medicus* (1790) de Joan Cursach i Arguimbau (1757-1832) i el seu significat en la flora vascular de Menorca

Pere FRAGA-ARGUIMBAU

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Fraga-Arguimbau, P. 2026. Indexant Cursach. Catàleg d'espècies del *Botanicus Medicus* (1790) de Joan Cursach i Arguimbau (1757-1832) i el seu significat en la flora vascular de Menorca. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 69: 187-223. ISSN 0212-260X. e-ISSN 2444-8192. Palma.

El *Botanicus Medicus* és una botànica mèdica, escrita pel metge ciutadellenc Joan Cursach i Arguimbau, publicada l'any 1790 a Maó (Menorca). És una obra que conté un catàleg de 514 espècies amb propietats medicinals. Per a 269 espècies hi ha indicació de presència a l'illa, ja sigui com espontànies o com a cultivades. L'anàlisi crítica de les 162 espècies que s'han classificat com a espontànies i la comparació amb altres obres florístiques posteriors, com la *Flórula de Menorca* (1904) o el *Catàleg de la flora vascular de Menorca* (CFVM, 2004), mostren com el *Botanicus Medicus* proporciona dades florístiques que fins ara no s'havien tingut en compte. 13 espècies que es mencionen com espontànies serien la primera citació de naturalització a l'illa. Altres 25 espècies, també mencionades com espontànies, avui no es coneixen de la flora vascular de Menorca, llavors, podrien ser poblacions extingides, autòctones o naturalitzades, o per les que avui no es coneix la seva localització. En canvi, per a 15 espècies no hi ha menció de presència a l'illa, tot i que avui són presents com autòctones o naturalitzades. 23 espècies que Cursach menciona com a cultivades, avui no són presents a Menorca. Altres espècies que s'indiquen només com a cultivades, avui estan àmpliament naturalitzades. Tot açò mostra com és d'important revisar periòdicament fonts antigues que puguin contenir informació florística, malgrat hagin estat revisades anteriorment, atès que el valor i significat de les dades pot canviar en el temps.

Paraules clau: botànica mèdica, plantes medicinals, florística, flora autòctona, flora al·lòctona.

INDEXING CURSACH. CATALOG OF SPECIES FROM THE *BOTANICUS MEDICUS* (1790) BY JOAN CURSACH I ARGUIMBAU (1757-1832) AND ITS SIGNIFICANCE IN THE VASCULAR FLORA OF MENORCA. *Botanicus Medicus* is a medical botany, written by the doctor, from Ciutadella, Joan Cursach i Arguimbau, published in 1790 in Maó (Menorca). It is a work that contains a catalogue of 514 species with medicinal properties. For 269 species there is an indication of presence on the island, either as spontaneous or as cultivated. The critical analysis of the 162 species that have been classified as spontaneous and the comparison with other subsequent floristic works, such as the *Flórula de Menorca* (1904) or the Checklist of the vascular flora of Menorca (CFVM, 2004), show how the *Botanicus Medicus* provides floristic data that had not been taken into account until now. 13 species that are mentioned as spontaneous would be the first citation of naturalization on the island.

Another 25 species, also mentioned as spontaneous, are not known today from the vascular flora of Menorca, so they could be extinct, native or naturalized populations, or for which their location is not known today. On the other hand, for 15 species there is no mention, in the *Botanicus Medicus*, of presence on the island, although today they are present as native or naturalized. 23 species that Cursach mentions as cultivated, are not present in Menorca today. Other species that are indicated only as cultivated, are today widely naturalized. All this shows how important it is to periodically review old sources that may contain floristic information, despite having been previously revised, since the value and meaning of the data can change over time.

Keywords: medical botany, medicinal plants, floristics, native flora, alien flora.

Pere FRAGA-ARGUIMBAU, Comissió de Botànica. GOB Menorca – Institut Menorquí d'Estudis. Camí des Castell, 28. 07703 Maó. pere.fraga@gmail.com

Recepció del manuscrit: 31-08-2026; revisió acceptada: 26-09-2026; publicació online: 27-09-2026.

Introducció

El coneixement de la flora d'un territori se sol assolir a partir de la informació que es genera, principalment, amb les exploracions *in situ*, què després serà compilada en publicacions específiques: monografies, catàlegs florístics, flores, etc. (Palmer *et al.*, 1995; Tan, 2004). Tanmateix, sovint, també es maneja informació d'altres fonts no estrictament florístiques, com poden ser les orals o literatura no específica. Així, per exemple, publicacions de descripcions geogràfiques, paisatgístiques o d'usos tradicionals, també poden aportar coneixement sobre la presència i distribució de les espècies de flora d'un territori (Palmer *et al.*, 1995; Peattie, 1946; Pendry *et al.*, 2007).

La consolidació de la botànica com una ciència independent, com la coneixem avui, va ser al llarg del segle XVIII. Fins llavors, el coneixement sobre les plantes només es podia obtenir cursant els estudis de medicina (Williams, 2009). És per açò que fins aquella època el que es coneix com botànica mèdica era un dels recursos principals pel coneixement de la flora.

L'escola de medicina de Montpeller, sense tenir, a les primeries, una formació específica en botànica, sí que hi ha evidències que d'ençà el segle XVI els

alumnes ja feien activitats pròpies d'aquesta ciència, com ara recol·lectar plantes en el camp per a la posterior examinació i identificació de les espècies medicinals (Martins, 1854).

La *Flórula de Menorca* (Rodríguez, 1904) va ser la primera compilació integral i específica de la flora de l'illa. En aquesta obra, l'autor, J.J. Rodríguez i Femenias (1839-1905), a més dels extensíssims coneixements propis, també hi integrà el coneixement florístic que fins aquell moment hi havia de Menorca, ja fos procedent d'obres específiques, de botànica o florística, o d'altres disciplines, però què mencionen la presència d'espècies vegetals a l'illa. Així per exemple inclou referències a la topografia mèdica de Cleghorn (1751) o al llibre de plantes medicinals de Cursach (1790), conegut com el *Botanicus Medicus* o el *Cursach*, aquesta darrera obra, en l'àmbit florístic, té un especial interès per la quantitat d'espècies que menciona com a presents a l'illa. Tot i tenir un valor limitat, al no mencionar localitats ni haver deixat testimonis d'herbari, Rodríguez (1904), conscient de la importància florística de l'obra, ja va fer una revisió crítica de les espècies que Cursach (1790) considera presents a Menorca com espontànies, que el botànic menorquí quantificà en 160, d'aquestes, segons el mateix Rodríguez, per

a 50 no s'hauria confirmat la seva presència a l'illa. Així, Rodríguez (1904), a qualcunes de les espècies mencionades per Cursach (1790) les inclogué en el catàleg de la seva obra, altres les va excloure. Així mateix, el significat botànic i florístic del *Botanicus Medicus* ha estat reconegut pels autors que han tractat l'activitat botànica i el coneixement florístic de l'illa (Camarasa, 1989; Camarasa *et al.*, 2007; Cardona Florit, 1984; Fraga *et al.*, 2004; Payeras, 2006; Rodríguez, 1904).

En els darrers anys, l'exploració continuada del territori menorquí per millorar el coneixement sobre la seva flora, ha mostrat que espècies mencionades com espontànies per Cursach (1790), però excloses per Rodríguez (1904), en realitat sí són presents a l'illa: *Asplenium rutamuraria* L. (Fraga-Arguimbau *et al.*, 2025), *Bellis perennis* L. (Fraga, 1998), *Helleborus foetidus* L., (Fraga-Arguimbau *et al.*, 2003), *Iris foetidissima* L. (Fraga-Arguimbau *et al.*, 2025), *Teucrium scordium* L. subsp. *scordium* L. (Fraga-Arguimbau *et al.*, 2019).

Per açò, s'ha cregut convenient fer una revisió crítica de la informació florística que hi ha al *Botanicus Medicus* (Cursach, 1790) i, aprofitant les eines actuals de maneig de la informació, posar-la d'un manera que es pugui consultar i analitzar fàcilment, perquè, entre d'altres coses, la publicació original no té cap índex d'espècies, ni tampoc sumari o índex de capítols.

Antecedents

Joan Cursach i Arguimbau (1757-1832)

La informació biogràfica més completa que hi ha de l'autor és la publicada a la *Biblioteca de escritores menorquines* (Fàbregas, 1878) i una altra ressenya, semblant, publicada el 1976 al Diari Menorca per Casasnovas Marqués (2006),

un extracte comentat d'aquestes: nasqué a Ciutadella de Menorca, el 23 de novembre de 1757, fill del metge, ja conegut i apreciat, Martí Cursach i Canet i de n'Eulàlia Arguimbau i Arguimbau, família benestant. Després de fer els estudis d'humanitats a l'illa es traslladà a França on es titulà com a mestre en Arts (1784) en la Universitat Pontificia d'Avinyó i, després, doctor en Medicina (1785) en la Universitat de Montpeller, on fou alumne d'Antoine Gouan (1733-1821), considerat el primer linneà francès i fervent seguidor del seu sistema de classificació biològica (Bange 2017; Williams, 1988; 2009). Pels seus coneixements i els progressos en aquella universitat, el 1786 fou nomenat membre corresponent de la Reial Societat de Ciències Exactes de Montpeller. En tornar a Menorca, va ser metge personal del comte de Cifuentes (governador de l'illa) i, a la vegada, també era metge de l'Hospital Militar, situat a l'Illa del Rei (Port Maó), construït durant l'època britànica.

El 1790 publicà el *Botanicus Medicus*, què és l'objecte d'aquest article, considerada la primera obra científica sortida d'una impremta menorquina (Vidal Hernández, 2026) i de gran importància per la seva època (Vidal Hernández, 2008), també se la sol considerar de les primeres publicacions del territori espanyol en emprar la nomenclatura i el sistema de Linné. Segons Casasnovas Marqués (2006), tota l'obra està dedicada a Marc Olives, vicari General.

Durant la seva activitat professional degué continuar els seus interessos botànics, atès que mantingué correspondència amb el botànic aragonès Baltasar Manuel Boldo Tuced (1766-1799), què visità Menorca el 1795 (Payeras, 2006).

A banda de la seva activitat professional i científica, en l'àmbit públic, va ser jurat, distintes vegades (1811, 1819 i 1823), de la Universitat General de Menorca i particular

de Ciutadella

A més del *Botanicus Medicus* (1790), se li coneixen altres dues publicacions: *Dissertatio physiologo-pathologica de Somno. Montpelier apud Joannem Franciscum Picot* (1787), què es considera perduda, i *Memòria del distinguido merito del Ilmo. y Revmo. Señor Dr. D. Pedro Antonio Juano Obispo de la isla de Menorca...* (1814), però segons mencionen Fàbregas (1878) i Casanovas Marqués (2006), per testimoni del seu net, en Joan Cursach i Andreu, també era escriptor i va escriure altres obres, entre aquestes peces dramàtiques, que quedaren inèdites i també es consideren perdudes.

Joan Cursach i Arguimbau és reconegut com un dels personatges de la Il·lustració menorquina (Salord Ripoll. 2011), tot i que no formà part de la Societat Maonesa (Pons i Salord, 1991).

El *Botanicus Medicus*

L'obra més important i coneguda de Cursach, el *Botanicus Medicus*, té per títol complet: *Botanicus medicus ad medicinae alumnorum usum quem typis mandavit*, com diu el seu títol, és una botànica mèdica, escrita íntegrament en llatí. La majoria d'informacions biogràfiques de l'autor posen el 1791 com l'any de publicació. Tanmateix, en la primera pàgina figura clarament la data de 1790 (Fig. 1). L'obra és dividida en dos volums amb un total de 491 pàgines.

La publicació original no té índex de capítols, ni altres detalls sobre la seva estructura. Llevat dels comentaris de distints autors sobre el nombre d'espècies que inclou (Amengual-Vicens, 2017; Camarasa, 1989; Camarasa *et al.*, 2007; Payeras, 2006; Vidal Hernández, 2008; 2026) i una breu explicació dels continguts per Vidal Hernández (2008), no s'ha exposat mai el contingut del *Botanicus Medicus*, per açò,

aprofitant aquest estudi, s'ha cregut convenient fer una sinopsi de l'obra.

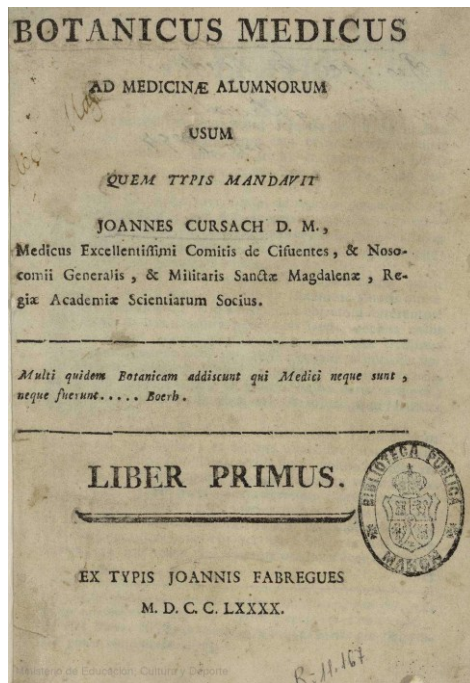

Fig. 1. Pàgina de títols del *Botanicus Medicus*.

Fig. 1. First page of the *Botanicus Medicus*.

Primer volum (*Liber primus*)

Té 91 pàgines (incloent 11 pàgines de referències) i consta del següents apartats:

- *Praefatio*. La botànica en la medicina i la necessitat de tenir un bon mètode per identificar les espècies.

- *Operis Ichnographia*. Explicació breu sobre l'estructura de l'obra i el motiu principal de fer-la.

- *Praeludia Botanica*. Breu tractat de morfologia botànica on exposa els principals caràcters que permeten identificar les espècies a partir de 13 parts:

1. *Semen* (llavor)
2. *Radix* (arrel)
3. *Truncus* (tija i tronc)
4. *Folia* (fulla)

5. *Calix* (calze)
6. *Corolla* (corol·la)
7. *Stamina* (estams)
8. *Pistillum* (pistil)
9. *Faetus* (ovari)
10. *Receptaculum* (fructificacions)
11. *Fulcra* (sensu Linnaeus) (altres òrgans vegetatius)
12. *Hybernacula* (òrgans de repòs)
13. Disposició de les flors

- *Systema vel Nuptiae Plantarum*.

Explica els fonaments bàsics del sistema linneà i justifica la seva aplicació en aquesta publicació.

- *Classium characteres, et divisio Secundum* Linn. Les 24 classes del sistema linneà i els caràcters que les identifiquen.

- *Ordinum Characteres*. Els caràcters de les ordres que hi ha dins les classes.

- *Plantarum medicinalium Catalogus*. Catàleg de les 514 espècies (incloent líquens, tres espècies, i fongs, cinc espècies). Classificades segons el sistema linneà. Per a cada gènere indica els principals caràcters florals i per a les espècies els principals vegetatius.

- Referències. Apartat que té un format i numeració diferents. És una extensa llista amb més de 300 referències de fonts d'informació i autors, que l'autor ha emprat per enumerar i discutir les propietats medicinals.

Segon volum (*Liber secundus*)

És la part més extensa de l'obra, són 400 pàgines, incloent les 10 finals de correcció d'errades. És en aquest on hi ha l'anotació de presència a Menorca de les espècies del catàleg. Consta dels següents apartats:

- *Praefatio*.

- *Praeludia Medica*. Capítol extens (43 pàgines) on primer explica la importància de la història natural, la química i les observacions clíniques en els coneixements mèdics, després les característiques de les

substàncies medicinals, la seva forma d'actuar i, finalment, una divisió dels medicaments i preparats segons la seva forma d'actuar.

- Informació per a cadascuna de les 511 espècies del catàleg del primer volum. La part més extensa de tota l'obra (347 pàgines). És com una enciclopèdia de plantes medicinals. Per a cada espècie la informació segueix la mateixa estructura:

- Nom científic. Segons la nomenclatura linneana.

- Distribució geogràfica. Menciona si és present a Menorca.

- Les parts que s'empren de cada planta (indicant el nom de l'espècie en farmàcia), a vegades, també els seus preparats, d'acord amb les farmacopees oficials.

- Paràgrafs numerats. El primer sempre són les propietats de l'espècie. El segon quines aplicacions té. Els següents, en nombre variable, com s'empra, usos, els seus efectes, sovint indicant les referències (autors) d'aquestes informacions, també esmenta usos i coneixements tradicionals.

- Per aquelles espècies amb més propietats o més conegudes, sovint, al final hi ha una notació breu, una frase o dues, indicant que hi ha altres coneixements, autors que han tractat més sobre l'espècie o altres usos més genèrics.

- *Corrigenda*

Material i mètodes

Emprant una fotocòpia d'un dels originals dipositats a la Biblioteca Pública de Maó, mitjançant un programa de base de dades, s'ha fet un índex de noms científics, per facilitar la cerca i maneig d'informació. També s'han creat els camps per posar-hi la

indicació de presència a l'illa, la situació indicada per Rodríguez (1904) i en el *Catàleg de la flora vascular de Menorca* (CFVM, Fraga *et al.*, 2004), en aquest cas emprant la darrera versió més actualitzada de la base de dades.

Quan ha estat necessari, la nomenclatura s'ha actualitzat, seguin el criteri de POWO (2026) i WFO (2026), açò s'ha fet afegint un camp específic a la base de dades amb els noms científics actuals i els seus autors. Atès que en la publicació original els noms dels tàxons no duen autor, quan un mateix nom científic pot correspondre a distints autors s'ha triat aquell que l'any de la publicació és més pròxima a l'edició del *Botanicus Medicus* o el que més probablement coneixia Joan Cursach. Per exemple, *Anchusa officinalis* tant es pot referir a l'espècie linneana (*A. officinalis* L., 1753) o la d'Antoine Gouan (*A. officinalis* Gouan, 1762). En aquest cas, atesa la clara relació de Joan Cursach amb el botànic francès, s'ha triat la segona opció, que avui es considera sinònim d'*A. azurea* Mill. var. *azurea*, present a la flora vascular de l'illa.

Sent una obra primerenca en l'aplicació del sistema linneà, qualcunes espècies que avui formen part de la flora vascular de l'illa, en aquella època encara no s'havien descrit, llavors en casos concrets es pot establir una relació entre la que menciona Cursach (1790) i la que realment forma part de la flora vascular de Menorca. Per exemple, la menció de *Cyclamen europaeum* L. (1753) és pot assimilar a *C. balearicum* Willk. (1875). Quan aquesta situació és evident, en el text o en les taules, s'indica la possible espècie actual i l'any de la seva descripció. Altres casos semblants serien *Santolina chamaecyparissus* L., que sens dubte s'ha de referir a *Santolina magonica* (O. Bolòs, Molin. & P. Monts.) Romo, una espècie reconeguda tot just fa una trentena d'anys. El mateix per a

Digitalis purpurea L., que, òbviament s'ha de referir a *Digitalis minor* L., de descripció primerenca (1771), però que durant anys era una espècie obscura, fins que fou assimilada a l'endemisme gimnèsic (Hinz, 1987), prèviament conegut com *Digitalis dubia* J.J. Rodr. (1874).

De la llista d'espècies comentades en el *Botanicus Medicus* s'han seleccionat aquelles en les que hi ha una indicació clara de la seva presència a l'illa, açò és, quan apareix la paraula *insula* o la seva declinació (Annex II). També s'han considerats presents aquelles amb comentaris que, sense mencionar la paraula *insula*, tenen una altra expressió que indica la seva presència, per exemple: *in hortis nostris colitur*.

Per indicar la presència d'una espècie a l'illa, Cursach no empra sempre la mateixa anotació, sinó que aquesta és variable. Hi ha expressions, les més freqüents, que són concretes i clares: *crecit in insula* (105), *colitur in insula* (52). D'altres són més ambigües, per exemple: *Insulae annua herba, perennis in Insula, et in Insula*, etc. A partir d'aquestes anotacions s'ha intentat classificar aquestes espècies segons el seu estatus a Menorca, espontànies o cultivades. Per fer-ho s'ha considerat que aquelles amb l'anotació *crecit in insula* o semblant, sense cap a referència al cultiu, serien espontànies. En canvi les que tenen *colitur in insula* o altra expressió que indiqui cultiu, per exemple *seritur*, s'han considerat com a cultivades. Hi ha uns pocs casos en què hi ha el doble valor, la indicació tant indica presència silvestre com en cultiu. Per exemple, a *Asparagus officinalis* L., posa: *in Insula quoque colitur, crecitque spontè*, indicant que tant hi és conreat com espontani.

Tanmateix, per a qualcunes espècies la indicació de presència és ambigua pel que fa a l'estatus. Per a aquestes, la classificació com a espontànies o cultivades s'ha fet a

partir de la informació específica de cadascuna sobre la seva biogeografia o història del procés de domesticació o cultiu. Així per exemple, *Solanum nigrum* L. amb l'anotació *annuum in Insula est*, s'ha classificat com autòcton, perquè totes les informacions assenyalen aquest estatus. En canvi, *Sambucus nigra* L. amb l'anotació *Insulae etiam*, s'ha classificat com a al·lòcton, atès que històricament només es coneix com espècie cultivada, tot i que darrerament s'ha detectat com a naturalitzat (Fraga-Arguimbau *et al.*, 2020).

Per a unes poques espècies, les més significatives o singulars, en les que hi ha diferents interpretacions o possibilitats de la seva presència a Menorca indicada per Cursach (1790), respecte a la informació proporcionada per Rodríguez (1904) o la que hi ha en el CFVM, es fan comentaris i discussió, emperò per a la majoria d'espècies en aquesta situació es podria fer un exercici semblant, però llavors l'extensió d'aquest escrit seria excessiva.

Resultats i discussió

Espècies amb indicació de presència

El catàleg d'espècies del *Botanicus Medicus* és de 514 (Annex I), aquest nombre és superior a la numeració que fa el mateix autor (511), atès que hi ha unes poques entrades en què expressa incertesa en la identificació o possibilitat que siguin dues espècies per a uns mateixos usos. Per exemple: "*Lycopodium, selago, vel clavatum*". De les 514 espècies, cinc són fongs i tres líquens, les altres 506 corresponen a plantes vasculars, és sobre aquestes que es fa la discussió i anàlisi que segueix.

Per a 269 espècies hi ha indicació clara de presència a l'illa (Annex II). És versemblant que aquest grup d'espècies, les que podrien formar part de la flora vascular

de l'illa, és el que altres autors mencionen com el nombre d'espècies que inclou aquesta publicació (Amengual-Vicens, 2017; Camarasa, 1989; Camarasa *et al.*, 2007; Payeras, 2006; Vidal Hernández, 2008, 2026), tot i que no hi ha coincidències entre ells en les quantitats que mencionen. Una primera referència, tampoc coincident, seria la de Fàbregas (1878), que diu un catàleg de 200 espècies.

Llavors, s'ha d'entendre que les altres 245 espècies Cursach sols les coneixia en l'àmbit teòric, en forma dels materials o preparats emprats com a medicinals o com a cultivades fora de l'illa. Tanmateix, per a 11 d'aquestes espècies, les que tenen el comentari *colitur in hortis*, l'estatus es dubtós. L'absència de la referència a l'illa (*insula, insulae*), com apareix en altres dues espècies (*Dysphania botrys* (L.) Mosyakin & Clemants i *Salvia officinalis* L.), fa pensar que no es cultivaven a Menorca, però també podria fer referència al jardí de simples que hi havia en el pati interior de l'hospital de l'illa del Rei (Fraga-Arguimbau, 2020), on exercia de metge Cursach. D'aquesta col·lecció de plantes medicinals hi ha referències contemporànies a l'autor (Hernández Morejón, 1806), però al no haver-hi un catàleg d'espècies no es pot afirmar, de manera rigorosa, que aquestes 11 espècies eren cultivades a l'illa.

Espècies espontànies

Després d'aplicar els criteris, explicats en l'apartat de material i mètodes, per discriminar les espècies espontànies de les cultivades, de les 269 que Cursach (1790) menciona com a presents a l'illa, 107 hi serien cultivades, 157 espontànies i 5 tant hi serien cultivades com espontànies (Annex II). Per tant, 162 espècies podrien formar part de la flora vascular de l'illa, una quantitat més coincident amb les 160 mencionades per Rodríguez (1904).

Tanmateix, és fàcil veure que, tot i tenir indicació d'espontaneïtat, n'hi ha que, per la seva distribució geogràfica, han de ser clarament naturalitzades. És evident que per aquelles dates, els conceptes d'autòcton i al·lòcton, com els entenem avui, encara no estaven ben consolidats (Kowarik i Pyšek, 2012). També s'ha de considerar la possibilitat que la menció de qualcunes espècies sigui per confusió amb altres, ja sigui per la falta de coneixements taxonòmics de l'autor o perquè, en aquells moments primerencs de la botànica moderna, el que avui està considerat com una espècie encara no s'havia descrit i Cursach l'assimilà a la més semblant llavors descrita. Així, d'aquestes 162 espècies, que són d'interès per a aquest estudi, s'ha de fer una tria per a discriminar les que es podrien considerar com autòctones amb més seguretat i aquelles que la citació correspondria a una confusió, a la falta de coneixements o que fossin naturalitzades. Per fer aquesta discriminació pot ajudar mirar com les considera Rodríguez (1904) i quina és la situació actual, segons la versió més actualitzada del CFVM.

Espècies mencionades per Rodríguez (1904)

Rodríguez (1904) ja era conscient del significat florístic del *Botanicus Medicus* i per açò en la seva *Flórula de Menorca*, en comentar les espècies, hi ha referències a Cursach (1790). En aquesta publicació menciona 213 espècies que també apareixen en el *Botanicus Medicus*, d'aquestes 14 no tenen cap indicació de presència en aquesta obra. Llavors, són 199 les espècies que en el *Botanicus Medicus* figuren com a presents a Menorca que Rodríguez (1904) comenta en la *Flórula de Menorca* (Annex II). D'aquestes, 70 espècies que Cursach (1790) considerarà com espontànies, Rodríguez (1904) les considera autòctones. Dues:

Eruca sativa Mill. i *Solanum dulcamara* L., que Cursach (1790) les considerarà com conreades, Rodríguez (1904) les posa com autòctones. Altres 66 espècies, Rodríguez (1904) les posa com a conreades, d'aquestes, 48, els dos autors coincideixen en aquest estatus, però, les altres 18 (Taula 1), Cursach (1790) les hauria indicades com espontànies. La situació actual, dins el CFVM, és que nou són considerades com a naturalitzades, sis sols es coneixen com a conreades i tres són autòctones. Llavors, Cursach (1790) estaria indicant la naturalització primerenca de nou espècies que Rodríguez (1904) les considerarà sols com conreades i que avui es tornen a considerar com a naturalitzades. Les 3 que avui tenen la consideració d'autòctones: *Beta vulgaris* L., *Laurus nobilis* L. i *Melissa officinalis* L., són d'aquestes que tenen una situació d'incertesa sobre el seu origen, per mor de l'ús antròpic constant i secular, tot i que amb evidències, cada vegada més sòlides del seu caràcter autòcton a l'illa. Les sis que Cursach (1790) menciona com espontànies i avui sols es coneixen com a conreades poden tenir històries diferents. *Alkekengi officinarum* Moench, *Citrus medica* L. i *Morus nigra* L. se sap que antigament eren cultivades amb més freqüència i abundància que avui, no és del tot inversemblant l'existència, en aquella època d'individus naturalitzats, maldament fos de forma casual. Sobre *Glechoma hederacea* L. i *Rumex acetosa* L. no es disposa d'informació tan clara, tot i que, la darrera es podria haver confós amb *R. acetosella* L., relativament freqüent en els sols arenosos silícis. *Spinacia oleracea* L. és de cultiu habitual, però la seva naturalització és raríssima, sempre de forma casual i en ambients antròpics.

Sis espècies que Cursach (1790) inclou en el *Botanicus Medicus* amb indicació de presència a l'illa, Rodríguez (1904) les considera com a conreades i naturalitzades.

Taula 1. Espècies citades per Cursach (1790) com a espontànies, però com a cultivades per Rodríguez (1904).

Table 1. Species cited by Cursach (1790) as spontaneous, but as cultivated by Rodríguez (1904).

Espècie	Cursach (1790)	Rodríguez (1904)	Status actual a Menorca
<i>Alkekengi officinarum</i>	Espontani	Cultivat	Cultivat
<i>Asparagus officinalis</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Beta vulgaris</i>	Espontani	Cultivat	Autòcton, cultivat
<i>Citrus medica</i>	Espontani	Cultivat	Cultivat
<i>Glechoma hederacea</i>	Espontani	Cultivat	Cultivat
<i>Juglans regia</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Laurus nobilis</i>	Espontani	Cultivat	Autòcton
<i>Melissa officinalis</i>	Espontani	Cultivat	Autòcton
<i>Morus alba</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Morus nigra</i>	Espontani	Cultivat	Cultivat
<i>Phoenix dactylifera</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Pinus pinea</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Populus nigra</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Punica granatum</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Pyrus communis</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Rumex acetosa</i>	Espontani	Cultivat	Cultivat
<i>Sambucus nigra</i>	Espontani	Cultivat	Naturalitzat
<i>Spinacia oleracea</i>	Espontani	Cultivat	Cultivat

A la Taula 2 es poden veure aquestes espècies, com les considerarà Cursach (1790) i l'estatus actual segons el CFVM. És interessant que Cursach (1790) mencioni *Datura stramonium* L. i *Ricinus communis* L. només com a conreades, avui dues espècies àmpliament naturalitzades. Per a les altres, les indicacions de Cursach mostrarien una naturalització antiga o podrien confirmar el seu caràcter autòcton. Així, que Cursach (1790) ja consideri *Ceratonion siliqua* L. com espontània és

interessant. Els darrers estudis genètics mostren un caràcter autòcton a la Mediterrània occidental per aquesta espècie (Baumel *et al.*, 2022; Mahdad i Gaouar, 2023; Viruel *et al.*, 2020). El progrés en el coneixement florístic de Menorca està mostrant que, en el medi natural, és una espècie més freqüent del que se suposava fins ara i té un comportament semblant a les poblacions considerades autòctones a regions pròximes com el sud de França (Tison *et al.*, 2014).

Espècie	Cursach (1790)	Rodríguez (1904)	Estatus actual a Menorca
<i>Ceratonion siliqua</i>	Espontani	Cultivat i naturalitzat	Naturalitzat (autòcton?)
<i>Datura stramonium</i>	Cultivat	Cultivat i naturalitzat	Naturalitzat
<i>Erysimum x cheirii</i>	Espontani	Cultivat i naturalitzat	Naturalitzat
<i>Phytolacca americana</i>	Espontani	Cultivat i naturalitzat	Naturalitzat
<i>Plantago major</i>	Espontani	Cultivat i naturalitzat	Autòcton
<i>Ricinus communis</i>	Cultivat	Cultivat i naturalitzat	Naturalitzat

Taula 2. Espècies citades per Cursach (1790) amb indicació de presència a Menorca, que Rodríguez (1904) considera com conreades i naturalitzades.

Table 2. Species cited by Cursach (1790) with indication of presence in Menorca, which Rodríguez (1904) considers as cultivated and naturalized.

Espècies excloses per Rodríguez (1904)

Rodríguez (1904) exclou 58 espècies que Cursach (1790) las considera com a presents a l'illa. D'aquestes, set són considerades per Cursach (1790) com a conreades. Llavors, són 51 les espècies que Cursach menciona com a espontànies i Rodríguez (1904) les exclogué de la flora de l'illa. A la Taula 3 es pot veure la llista d'aquestes espècies i l'estatus actual a Menorca, segons la versió més actualitzada del CFVM, així com també la possible confusió amb altres tàxons, ja sigui per semblança morfològica o per tàxons descrits posteriorment a la publicació del *Botanicus Medicus*. Així de les 51 espècies, possiblement espontànies, segons

Cursach (1790), que Rodríguez (1904) exclogué de la flora de Menorca, segons el CFVM, 13 formen part de la flora vascular de l'illa, com autòctones o naturalitzades, amb presència confirmada. Per a 21, la menció de Cursach podria ser per confusió amb altres espècies semblants o perquè en aquells moments encara no s'havia descrit l'espècie avui acceptada. Per a les altres 19 (Taula 7) no hi ha una alternativa d'espècie autòctona semblant, tampoc d'una descrita posteriorment que s'hi sembli. Llavors, aquestes espècies podrien haver tingut poblacions autòctones o naturalitzades, avui extingides, o encara hi són però no s'han tornat a citar.

Taula 3. Espècies mencionades com presents a Menorca per Cursach (1790), excloses per Rodríguez (1904).

Table 3. Species mentioned as present in Menorca by Cursach (1790), excluded by Rodríguez (1904).

Espècie	Situació actual a Menorca	Possible confusió
<i>Anacamptis morio</i>	Autòcton	
<i>Anchusa azurea</i>	Autòcton	
<i>Artemisia absinthium</i>		<i>Artemisia arborescens</i> L. (1763)
<i>Artemisia vulgaris</i>		<i>Artemisia verlotiorum</i> Lamotte (1876)
<i>Arum maculatum</i>		<i>Arum italicum</i> Mill. (1768)
<i>Asplenium ruta-muraria</i>	Autòcton	
<i>Asplenium scolopendrium</i>	Autòcton	
<i>Bellis perennis</i>	Autòcton	
<i>Bryonia alba</i>		
<i>Cardamine amara</i>		
<i>Cardamine pratensis</i>		
<i>Centaurea benedicta</i>		
<i>Cirsium monspessulanum</i>		
<i>Clematis recta</i>		<i>Clematis flammula</i> L. (1753)
<i>Cyclamen europaeum</i>		<i>Cyclamen balearicum</i> Willk. (1875)
<i>Cynoglossum officinale</i>		<i>Cynoglossum creticum</i> Mill. (1768)
<i>Dipsacus fullonum</i>		
<i>Equisetum arvense</i>		<i>Equisetum telmateia</i> Ehrh. (1783)
<i>Euphorbia palustris</i>		<i>Euphorbia hirsuta</i> L. (1759)
<i>Galium verum</i>		
<i>Herniaria glabra</i>		<i>Herniaria hirsuta</i> L. (1753)
<i>Hyoscyamus niger</i>		<i>Hyoscyamus albus</i> L. (1753)
<i>Iris florentina</i>	Naturalitzat	
<i>Iris foetidissima</i>	Autòcton	
<i>Jacobaea vulgaris</i>		
<i>Juniperus sabina</i>		<i>Juniperus turbinata</i> Guss. (1844)
<i>Knautia arvensis</i>		

Espècie	Situació actual a Menorca	Possible confusió
<i>Lactuca virosa</i>	Autòcton	
<i>Lithospermum officinale</i>		
<i>Lonicera caprifolium</i>		<i>Lonicera implexa</i> Aiton (1789)
<i>Lonicera periclymenum</i>		<i>Lonicera implexa</i> Aiton (1789)
<i>Matricaria chamomilla</i>	Autòcton	
<i>Oxalis acetosella</i>		
<i>Paonia officinalis</i>		<i>Paonia cambessedesii</i> (Willk.) Willk. (1880)
<i>Pinus sylvestris</i>		<i>Pinus halepensis</i> Mill. (1768)
<i>Platanthera bifolia</i>		
<i>Pseudopodospermum hispanicum</i>		<i>Scorzonera laciniata</i> L. (1753)
<i>Rumex aquaticus</i>		<i>Rumex palustris</i> Sm. (1800)
<i>Rumex × acutus</i>		
<i>Ruta graveolens</i>		<i>Ruta chalepensis</i> L. (1767)
<i>Salicornia europaea</i>	Autòcton	
<i>Salix alba</i>	Naturalitzat	
<i>Salvia viridis</i>		
<i>Scrophularia nodosa</i>		<i>Scrophularia auriculata</i> L. (1753)
<i>Succisa pratensis</i>		
<i>Teucrium scordium</i>	Autòcton	
<i>Thlaspi arvense</i>	Autòcton	
<i>Tragopogon pratensis</i>		
<i>Urtica dioica</i>		<i>Urtica atrovirens</i> Req. ex Loisel. (1827)
<i>Verbascum thapsus</i>		
<i>Vinca minor</i>		<i>Vinca difformis</i> Pourr. (1788)

Espècies no mencionades per Rodríguez (1904)

Hi ha 80 espècies que Cursach (1790) menciona com a presents a l'illa, emperò que Rodríguez (1904) no en fa cap comentari. Per a una majoria, aquesta absència a la *Flórula* s'entén per ser espècies conreades. Tanmateix, n'hi ha 20 que Cursach (1790) les considera com espontànies. A la Taula 4 es pot veure la llista d'aquestes espècies i l'estatus actual segons el CFVM. Avui, cinc es consideren autòctones, tres hi són naturalitzades, sis hi són cultivades. Per a les altres sis: *Ajuga chamaepitys* (L.) Schreb., *Halogeton sativus* (L.) Moq., *Humulus lupulus* L., *Mentha longifolia* (L.) L., *Thymus serpyllum* L., *Viola tricolor* L., avui no hi ha espècies semblants presents a Menorca, llavors la indicació de presència que fa Cursach (1790) podria ser per poblacions autòctones

o naturalitzades avui extingides o bé que hi segueixen presents però no es coneix la seva localització. Per a espècies com *Halogeton sativus* o *Thymus serpyllum*, la presència a l'illa, fins i tot en aquella època de clima diferent, per mor de la petita edat del gel (PEG), és inversemblant. Per a d'altres tàxons hi ha més d'una possibilitat per a la indicació de presència.

Per exemple, *Quercus robur* L. s'ha introduït a l'illa en els darrers 30 anys com a ornamental. De més antic hi ha poblacions, també creades per l'home de *Q. pubescens* Willd., emperò aquestes, amb les dades actuals, de fonts escrites inèdites, haurien estat introduïdes en el segle XIX. Els estudis paleopol·línics mostren presència de *Quercus* L., de fulla caduca, fins els primers segles de la nostra era (Servera-Vives *et al.*, 2018). En les exploracions florístiques dels darrers anys també s'han trobat plantes joves

de *Q. pubescens*, enfora de les poblacions d'origen antròpic i en localitats remotes (Fraga-Arguimbau *et al.*, 2020), indicant una dispersió a llarga distància, possiblement per ornitocòria. Llavors, la indicació de presència de *Q. robur* a Menorca es podria referir a altres poblacions de *Q. pubescens* o altra espècie de fulla caduca, avui desaparegudes, que tant podrien ser d'origen antròpic com relictos d'aquelles naturals que havien existit a Menorca.

Espècies sense indicació de presència i que formen part de la flora vascular de Menorca

En el *Botanicus Medicus* hi ha 30 espècies que no tenen cap indicació de presència a l'illa (taula 5), però avui hi són presents, d'una o altra manera. Per a dues, aquesta classificació es pot considerar dubtosa. *Pistacia vera* L. i *Tanacetum parthenium* (L.) Sch. Bip., tenen un comentari (àmpliament present a tota Europa meridional), que bé podria incloure Menorca en la seva àrea de distribució.

Avui sis es consideren naturalitzades, per tant, que no siguin mencionades per Cursach (1790) té una certa justificació, la seva introducció podria haver estat posterior. És així per *Quercus coccifera* L.,

Taula 4. Espècies espontànies, segons Cursach (1790), però no mencionades per Rodríguez (1904).
Table 4. Spontaneous species, according to Cursach (1790), but not mentioned by Rodríguez (1904).

Nom actual	Comentari Cursach	Situació actual a Menorca
<i>Ajuga chamaepitys</i>	<i>arenosis annuum;</i> <i>sponté crescit in Insula</i>	
<i>Aristolochia clematitis</i>	<i>crescit in Insula</i>	Autòctona
<i>Chamaemelum nobile</i>	<i>crescit in Insula</i>	Cultivada
<i>Digitalis purpurea</i>	<i>crescit in Insula</i>	Autòctona (<i>Digitalis minor</i> L.)
<i>Glycyrrhiza glabra</i>	<i>crescit in Insula</i>	Naturalitzada
<i>Halogeton sativus</i>	<i>crescit in Insula</i>	
<i>Helleborus foetidus</i>	<i>perennis in Insula</i>	Autòctona
<i>Humulus lupulus</i>	<i>crescit in Insula</i>	
<i>Lavandula angustifolia</i> subsp. <i>angustifolia</i>	<i>crescit in Insula</i>	Cultivada
<i>Lilium candidum</i>	<i>sponté crescit in Insula</i>	Naturalitzada
<i>Mentha longifolia</i> subsp. <i>longifolia</i>	<i>perennis in Insula</i>	
<i>Quercus robur</i>	<i>crescit in Insula</i>	Cultivada
<i>Rosa canina</i>	<i>c. nemoribus crescit, et in Insula</i>	Autòctona
<i>Rosa</i> × <i>centifolia</i>	<i>frutex Insulae</i>	Cultivada
<i>Secale cereale</i>	<i>in Insula crescit</i>	Naturalitzada
<i>Sempervivum tectorum</i>	<i>et perenne crescit in Insulae</i>	Cultivada
<i>Thymus serpyllum</i>	<i>suffructiculus in Insula</i>	Cultivada
<i>Trifolium repens</i>	<i>perenne in Insula</i>	Autòctona
<i>Ulmus glabra</i>	<i>crescit in Insula</i>	Cultivada
<i>Viola tricolor</i>	<i>et in Insula [Europae apricis annua;]</i>	

Taula 5. Espècies avui presents a Menorca segons el CFVM, però que Cursach (1790) no les cita com a presents a l'illa.

Table 5. Species currently present in Menorca according to the CFVM, but which Cursach (1790) does not cite as present on the island.

Nom actual	Situació actual a Menorca	Rodríguez (1904)
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Aloe vera</i>	Naturalitzada i cultivada	Cultivada
<i>Anethum graveolens</i>	Cultivada	
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Calystegia soldanella</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Centaurea cyanus</i>	Naturalitzada	
<i>Chrozophora tinctoria</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Coris monspeliensis</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Crocus sativus</i>	Cultivada	Cultivada
<i>Cytinus hypocistis</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Juniperus oxycedrus</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Juniperus turbinata</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Lepidium latifolium</i>	Naturalitzada	Cultivada i naturalitzada
<i>Lepidium sativum</i>	Cultivada	Cultivada
<i>Nepeta cataria</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Pistacia vera</i>	Cultivada	Cultivada
<i>Prunella vulgaris</i>	Autòctona	
<i>Prunus spinosa</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Quercus coccifera</i>	Naturalitzada	
<i>Quercus suber</i>	Autòctona	Cultivada
<i>Robinia pseudoacacia</i>	Naturalitzada	
<i>Rubia tinctorum</i>	Naturalitzada	
<i>Rubus fruticosus</i>	Cultivada	
<i>Saponaria officinalis</i>	Cultivada	Exclosa
<i>Silybum marianum</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Tanacetum balsamita</i>	Cultivada	Cultivada
<i>Tanacetum parthenium</i>	Cultivada	Cultivada
<i>Ulmus minor</i> subsp. <i>minor</i>	Naturalitzada	Cultivada
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	Autòctona	Autòctona
<i>Vitex agnus-castus</i>	Autòctona	Autòctona

amb una sola població coneguda, amb evidències clares de ser una introducció recent i d'origen conegut. Tanmateix, per a qualcunes altres la seva presència a l'illa ha de ser bastant anterior a Cursach. És el cas de *Rubia tinctorum* L., pel seu ús en els assaonadors, o *Aloe vera* (L.) Burm. f., naturalitzada en assentaments de l'època andalusí (Carreras i Fraga, 2016). Sis es coneixen sols com a conreades, l'absència d'indicació de presència podria

ser també per mor d'una introducció posterior.

Altres 16 es consideren autòctones, qualcunes àmpliament distribuïdes i ben conegudes en l'àmbit popular. És el cas de *Silybum marianum* (L.) Gaertn. (card gallofer), ruderal, nitròfila i amb diferents usos (verdura silvestre, quall de la llet) o de *Vitex agnus-castus* L. (aloc), més localitzat, però igualment coneguda per la població local i present en la fitotoponímia.

L'absència de comentari de presència a l'illa en aquestes espècies autòctones podria indicar una falta de coneixements de Cursach sobre una part de la seva flora.

Per altres, com *Vincetoxicum hirundinaria* Medik., l'absència d'indicació de presència es pot explicar perquè les plantes de Menorca (var. *balearicum* O.Bolòs & Vigo), morfològicament i en hàbit de creixement, són ben diferents a totes les altres. Malgrat avui s'incloguin dins *V. hirundinaria* subsp. *hirundinaria* (POWO, 2026; WFO, 2026), mereixen un status taxonòmic diferenciat.

És interessant que Cursach (1790) no menciona com a present *Ulmus minor* Mill. (sub *U. procerior*), però en canvi menciona *U. glabra* Huds. (sub *U. campestris*). Aquesta espècie es coneix sols com a cultivada, així i tot és raríssima. En canvi, *U. minor* és àmpliament distribuïda a Menorca (Fraga *et al.*, 2003). Les poblacions menorquines s'han classificat en dues subespècies: subsp. *minor*, restringida al nord-est, i la subsp. *procera* (Salisb.) Franco, que es pot veure arreu de l'illa (Fraga *et al.*, 2003). Hi ha evidències que la presència d'aquest gènere a Menorca és molt anterior a Cursach (Burjachs, 2006). La subsp. *procera*, es caracteritza per les fulles més amples, grosses, a vegades lleugerament tricuspidades i peciol més curt. Uns caràcters que poden dur a la confusió amb *U. glabra*. Podria ser que Cursach sols conegués un d'aquests dos tàxons o bé que en aquell moment sols un fos present a l'illa.

Les espècies cultivades

Les plantes amb indicació de cultiu també proporcionen informació interessant. Són 127 les espècies que tenen aquest comentari, d'aquestes, com ja s'ha dit abans, per a 11 la indicació és poc clara: *in hortis colitur*, tant podria voler dir que es conreava a l'illa o que es cultivava en altres indrets.

De les altres 116, amb indicació segura de cultiu a l'illa, per a 23 (Taula 6) avui no hi ha cap evidència de que avui es cultivin a l'illa. Qualcunes, com *Ribes rubrum*, aquesta indicació clara de cultiu és interessant, atès que avui fer-ho és pràcticament impossible, per mor de les temperatures estivals. Aquí, s'ha de tenir en compte que el *Botanicus Medicus* es va escriure quan la Petita Edat de Gel (PEG) encara era ben activa (Wanner *et al.*, 2022). Llavors, podria ser que per aquell temps les condicions climàtiques permetien el cultiu de certes espècies que avui pot semblar poc creïble. La influència de la PEG en els cultius i en el món agrícola en general s'han ben estudiada (Pfister i Brázdil, 2006; Waldinger, 2002), tot i que no hi ha estudis específics per a Menorca o les Balears, s'ha de suposar que aquest període climàtic també tingué influències en els cultius i la flora de l'illa. Aquestes mateixes consideracions es podrien aplicar a qualcunes de les espècies mencionades per Cursach (1790) com espontànies i avui no conegudes a l'illa.

Conclusions

La informació proporcionada per Cursach (1790) en el *Botanicus Medicus* sobre la flora vascular de Menorca té un valor limitat pel fet que no hi ha indicació de localitats concretes ni ens han arribat testimonis d'herbari. Tanmateix, en l'àmbit general de l'illa, sí que proporciona informació interessant sobre la presència d'espècies, autòctones o naturalitzades i també de cultivades. Qualcunes de les espècies mencionades a l'illa en aquesta obra serien primeres indicacions de presència que fins ara no s'havien tingut en compte. Tot i que Rodríguez (1904) revisà la informació proporcionada per Cursach (1790) sobre la flora autòctona, no totes les

Taula 6. Espècies citades per Cursach (1790) com a conreades, però no conegudes en cultiu habitual avui a Menorca.

Table 6. Species cited by Cursach (1790) as cultivated, but not known to be in regular cultivation today in Menorca.

Espècie	Comentari Cursach (1790)
<i>Armoracia rusticana</i>	<i>colitur perennis in Insula</i>
<i>Atropa bella-donna</i>	<i>in Insula colitur</i>
<i>Betonica officinalis</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Cochlearia officinalis</i>	<i>in Insula colitur</i>
<i>Convolvulus scammonia</i>	<i>colitur in hortis Insulae</i>
<i>Dysphania botrys</i>	<i>herba annua in hortis nostris colitur</i>
<i>Eupatorium cannabinum</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Genista tinctoria</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Inula helenium</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Lupinus albus</i>	<i>annuus in Insula</i>
<i>Mandragora officinarum</i>	<i>in hortis colitur Insulae</i>
<i>Melilotus officinalis</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Mutarda nigra</i>	<i>in Insula colitur Sinapios femina &c. off.</i>
<i>Nigella sativa</i>	<i>annua in Insula</i>
<i>Petasites hybridus</i> subsp. <i>hybridus</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Rheum rhaponticum</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Ribes rubrum</i>	<i>colitur in hortis Insulae</i>
<i>Rumex scutatus</i>	<i>colitur quoque in Insula</i>
<i>Trigonella caerulea</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Trigonella foenum-graecum</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Tussilago farfara</i>	<i>colitur in Insula</i>
<i>Veronica officinalis</i>	<i>colitur in nostra Insula</i>

espècies mencionades en el *Botanicus Medicus* van ser tingudes en consideració. Un fet que s'ha comprovat en els darrers anys quan s'han localitzat a l'illa poblacions d'espècies mencionades per Cursach (1790) que havien estat excloses per Rodríguez o bé no les havia considerades en la seva *Flórula de Menorca* (1904). Aquí, s'ha de tenir en compte que Joan Cursach podria haver tingut un coneixement geogràfic de la flora de Menorca més holístic que Rodríguez, atès que el primer per la professió i càrrecs, es devia moure tant per la banda de llevant (Maó), com per la de ponent (Ciutadella), mentre que per a Rodríguez el ponent devia ser en gran part desconegut. En les seves publicacions florístiques, les citacions florístiques de la part occidental de l'illa són molt poques.

Tot açò mostra com, tot i haver-hi obres de florística de síntesis que acumulen i revisen informacions, és important anar revisant les publicacions anteriors, encara que no siguin estrictament de florística, atès que la millora de coneixements i la feina constant en l'àmbit de la florística poden donar valor a dades que antes s'havien considerat poc rellevants.

Quantitativament, el *Botanicus Medicus* proporciona informació interessant sobre:

- 13 espècies que estarien naturalitzades molt abans del que fins ara se sabia (Taula 7);
- 25 espècies mencionades com espontànies (autòctones, al·lòctones casuals o naturalitzades), però sense evidències de la presència actual a l'illa (Taula 7);

Taula 7. Resum de les espècies amb interès florístic citades per Cursach (1790).**Table 7.** Summary of species of floristic interest cited by Cursach (1790).

(1) L'esponaneïtat indicada per Cursach es pot referir a poblacions autòctones, al·lòctones casuals o naturalitzades.

Espècie	Primera indicació de naturalització	Indicades com espontànies ⁽¹⁾ per Cursach, avui no presents	Autòctones, sense indicació de presència per Cursach
<i>Agrimonia eupatoria</i>			●
<i>Ajuga chamaepytis</i>		●	
<i>Anthyllis vulneraria</i>			●
<i>Asparagus officinalis</i>	●		
<i>Bryonia alba</i>		●	
<i>Calystegia soldanella</i>			●
<i>Cardamine amara</i>		●	
<i>Cardamine pratensis</i>		●	
<i>Centaurea benedicta</i>		●	
<i>Ceratonia siliqua</i>	●		
<i>Chrozophora tinctoria</i>			●
<i>Cirsium monspessulanum</i>		●	
<i>Coris monspeliensis</i>			●
<i>Cytinus hypocistis</i>			●
<i>Dipsacus fullonum</i>		●	
<i>Erysimum x cheirii</i>	●		
<i>Galium verum</i>		●	
<i>Halogeton sativus</i>		●	
<i>Humulus lupulus</i>		●	
<i>Jacobaea vulgaris</i>		●	
<i>Juglans regia</i>	●		
<i>Juniperus oxycedrus</i>			●
<i>Juniperus turbinata</i>			●
<i>Knautia arvensis</i>		●	
<i>Lithospermum officinale</i>		●	
<i>Mentha longifolia</i>		●	
<i>Morus alba</i>	●		
<i>Nepeta cataria</i>			●
<i>Oxalis acetosella</i>		●	
<i>Phoenix dactylifera</i>	●		
<i>Phytolacca americana</i>	●		
<i>Pinus pinea</i>	●		
<i>Platanthera bifolia</i>		●	
<i>Populus nigra</i>	●		
<i>Prunella vulgaris</i>			●
<i>Prunus spinosa</i>			●
<i>Punica granatum</i>	●		
<i>Pyrus communis</i>	●		
<i>Quercus suber</i>			●
<i>Ricinus communis</i>	●		
<i>Rumex x acutus</i>		●	
<i>Salvia viridis</i>		●	
<i>Sambucus nigra</i>	●		
<i>Silybum marianum</i>			●
<i>Succisa pratensis</i>		●	

Espècie	Primera indicació de naturalització	Indicades com espontànies ⁽¹⁾ per Cursach, avui no presents	Autòctones, sense indicació de presència per Cursach
<i>Thymus serpyllum</i>		●	
<i>Tragopogon pratensis</i>		●	
<i>Verbascum thapsus</i>		●	
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>			●
<i>Viola tricolor</i>		●	
<i>Vitex agnus-castus</i>			●

- 15 espècies que apareixen en el *Botanicus Medicus*, avui formen part de la flora autòctona, però en aquesta obra no tenen cap indicació de presència (Taula 7);

- 23 espècies amb indicació de cultiu a l'illa, però avui no hi ha cap evidència de la seva presència en aquesta situació (Taula 6), tampoc com a naturalitzades.

El que s'ha fet aquí és només un petit estudi crític de la part florística del *Botanicus Medicus*, insignificant aquesta, si és compara amb tota l'altra informació que conté aquesta publicació, que és realment ingent i seria recomanable un estudi profund per posar-la en valor.

Tot i que ens han arribat poques publicacions i escrits de Joan Cursach i Arguimbau, pel fet d'haver escrit aquesta obra, sembla clar que fou un dels científics importants de la Il·lustració a Menorca.

Agraïments i reconeixements

A la Biblioteca Pública de Maó i al seu personal per la facilitat en accedir i consultar a les còpies que allí hi ha dipositades d'aquesta obra. A Antoni Guasch Bosch, per a la comprovació de les dates dels personatges principals d'aquest article.

Referències

- Amengual Vicens, J. C. 2021. *Flora medicinal de les Illes Balears*. Edicions UIB.
- Bange, C. 2017. La réception de la nomenclature binominale et la diffusion du linnéisme en France au XVIIIe siècle. *Publications de la Société Linnéenne de Lyon*, 86: 75-95. https://www.persee.fr/doc/linly_2554-5280_2017_num_86_3_17823
- Baumel, A., Nieto Feliner, G., Médail, F., La Malfa, S., Di Guardo, M., Bou Dagher Kharrat, M., Lakal-Mirleau, F., Frelon, V., Ouahmane, L., Diadema, K., Sanguin, H. & Viruel, J. 2022. Genome-wide footprints in the carob tree (*Ceratonia siliqua*) unveil a new domestication pattern of a fruit tree in the Mediterranean. *Molecular Ecology*, 31(15), 4095-4111. DOI: 10.1111/mec.16563
- Burjachs i Casas, F. 2006. Palinologia y restitución paleoecológica. *Ecosistemas*, 15: 7-15. <https://hdl.handle.net/10045/7834>
- Camarasa, J.M. 1989. *Botànica i botànics dels Països Catalans*. Biblioteca Universitària, 10. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.
- Camarasa, J.M., Camós, A., Sendra Mocholí, C. 2007. La botànica i els sabers naturalístics i agronòmics. In: Vernet, J. i Parés, R. (eds). *La ciència en la història dels Països Catalans. II. Del naixement de la ciència moderna a la Il·lustració*. Institut d'Estudis Catalans – Universitat de València. https://www.researchgate.net/publication/235625044_La_botanica_i_els_sabers_naturalistes_i_agronomics
- Cardona i Florit, M.A. 1984. El Coneixement florístic de l'illa de Menorca. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 50:

- 125-133.
<https://revistes.iec.cat/index.php/BICHN/article/view/13540.001>
- Carreras, D. i Fraga, P. 2016. Relacions entre plantes i assentaments històrics a l'illa de Menorca. In: Gras, A., Carreras, D., Garnatje, T. i Vallès, J. (eds.). *VIII Jornades d'Etnobotànica en Llengua Catalana. Llibre de resums*: 23. Institut Menorquí d'Estudis i Universitat de Barcelona. Maó.
- Casanovas Marqués, A. 2006. *Menorca y los menorquines cada día en la historia. XI. Efemérides de noviembre*. Colección Pauta-Menorca. Edicions Nura.
- Cleghorn, G. 1751. *Observations on the epidemical diseases in Minorca from the year 1744 to 1749. To wich is prefixed a short account of the climate, productions, inhabitants, and endemical distempers of that island*. London.
<http://resource.nlm.nih.gov/2546028R>
- Cursach Arguimbau, J. 1790. *Botanicus medicus ad medicinae alumnorum usum quem typis mandavit*. Imp. Joan Fàbregas. Maó.
<https://bvpb.mcu.es/es/consulta/registro.do?id=488272>
- Fàbregues, B. 1878. *Biblioteca de escritores menorquines. Extracto de la obra Biblioteca de escritores baleares original de D. Joaquín M. Bover aumentado con nuevos datos recogidos por Bernardo Fàbregues*. Establecimiento Tipográfico de Salvador Fàbregues. Ciutadella de Menorca.
<https://bvpb.mcu.es/es/consulta/registro.do?id=488258>
- Fraga, P. 1998. Notes florístiques de les Illes Balears (XI). *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 41: 81-86. Palma (Illes Balears).
<https://www.raco.cat/index.php/BolletiSHNBalears/article/download/169347/245270>
- Fraga-Arguimbau, P. 2020. *El jardí de l'antic hospital de l'illa del Rei. Plantes medicinals i de Menorca*. Agència Menorca Reserva de Biosfera. Consell Insular de Menorca. Maó.
- Fraga-Arguimbau, P., Carreras-Martí, D., Pallicer-Allès, X., Seoane-Barber, M., Truyol-Olives, M., Pons-Gomila, M., Pons-Rotger, N., Burguera-Martín, C., Fernández-Rebollar, I. i Estradé-Niubó, S. 2025. Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca (XXI). Notes florístiques. *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 68: 89-111. Palma (Illes Balears).
<https://bshnb.shnb.org/wp-content/uploads/2025/12/8-Fraga-et-al.pdf>
- Fraga, P., Garcia, O., & Pons, M. 2003. Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca (V). *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 46: 51-64. Palma (Illes Balears).
<https://www.raco.cat/index.php/BolletiSHNBalears/article/download/169668/245414>
- Fraga i Arguimbau, P., Mascaró Sintes, C., Carreras Martí, D., Garcia Febrero, O., Pallicer Allès, X., Pons Gomila, M., Seoane Barber, M. & Truyol Olives, M. 2004. *Catàleg de la flora vascular de Menorca*. Col·lecció Recerca, 9. Institut Menorquí d'Estudis. Maó.
- Fraga-Arguimbau, P., Mascaró-Sintes, C., Pallicer-Allès, X., Carreras-Martí, D. i Seoane-Barber, M. 2019. Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca (XIV). Notes florístiques. *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 62: 175-185. Palma (Illes Balears).
<https://www.raco.cat/index.php/BolletiSHNBalears/article/download/378958/472252>
- Fraga-Arguimbau, P., Mascaró-Sintes, C., Pallicer-Allès, X., Carreras-Martí, D., Seoane-Barber, M. 2020. Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca (XV). Contribució a la flora al·lòctona. *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 63: 175-189. Palma (Illes Balears).
<https://www.raco.cat/index.php/BolletiSHNBalears/article/download/385137/478238>
- Fraga-Arguimbau, P., Pallicer-Allès, X., Seoane-Barber, M. i Mascaró-Sintes, C. 2023. Notes i contribucions al coneixement de la flora de Menorca (XIX). Notes florístiques. *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 66: 43-59. Palma.
<https://www.raco.cat/index.php/BolletiSHNBalears/article/download/428623/523052/>
- Hernández Morejon, A. 1806. *Topografía del Hospital Militar de Mahón 1806*. Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears,

- Institut Menorquí d'Estudis, Fundació del Hospital de la Isla del Rey. Maó. Edició facsímil 2010.
- Hinz, P. A. 1987. Etude biosystématique de l'agrégat *Digitalis purpurea* L.(Scrophulariaceae) en Méditerranée occidentale. VIII: *Digitalis minor* L.—endémique des Baléares. *Candollea*, 42: 693-716.
- Kowarik, I., & Pyšek, P. 2012) The first steps towards unifying concepts in invasion ecology were made one hundred years ago: revisiting the work of the Swiss botanist Albrecht Thellung. *Diversity and Distributions*, 18: 1243-1252.
- Mahdad, Y. M., & Gaouar, S. B. S. 2023. Origin, distribution and domestication of the carob tree (*Ceratonia siliqua* L.). *Turkish Journal of Botany*, 47: 89-96. DOI: 10.55730/1300-008X.2748
- Martins, C. 1854. *Le Jardin des plantes de Montpellier: essai historique et descriptif. Accompagné de neuf planches*. Chez Boehm.
- Palmer, M. W., Wade, G. L. & Neal, P. 1995. Standards for the writing of floras. *BioScience*, 45: 339-345. <https://www.jstor.org/stable/1312495>
- Payeras, A. 2006. Historia de la Botànica a les Illes Balears: plantes vasculars. *Bolletí de la Societat d'Història Natural de les Balears*, 49: 155-172. Palma (Illes Balears). <https://www.raco.cat/index.php/BolletiSHN/Balears/article/download/170032/245628>
- Pendry, C. A., Dick, J., Pullan, M. R., Knees, S. G., Miller, A. G., Neale, S. & Watson, M. F. 2007. In search of a functional flora—towards a greater integration of ecology and taxonomy. *Plant Ecology*, 192: 161-167. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11258-007-9304-y>
- Peattie, D. C. 1946. The use, and uselessness, of local floras. *Castanea*, 11: 63-65. <https://www.jstor.org/stable/4031219>
- Pfister, C., & Brázdil, R. 2006. Social vulnerability to climate in the "Little Ice Age": an example from Central Europe in the early 1770s. *Climate of the Past*, 2: 115-129. <https://cp.copernicus.org/articles/2/115/2006/cp-2-115-2006.pdf>
- Pons, A.J. i Salord, J. (eds.). 1991. *Registre de la Societat Maonesa*. Col·lecció Capcer, 11. Institut Menorquí d'Estudis. Maó.
- POWO. 2026. *Plants of the World Online*. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. Published on the Internet; <http://www.plantsoftheworldonline.org/>. Retrieved 29 August 2026.
- Rodríguez Femenías, J.J. 1904. *Flórula de Menorca*. Editorial Fàbregas. Maó.
- Salord Ripoll, J. 2011. *La Il·lustració a Menorca*. Quaderns d'Història Contemporània de les Balears, 70. Edicions Documenta Balears. Palma
- Servera-Vives, G., Riera, S., Picornell-Gelabert, L., Moffa-Sánchez, P., Llergo, Y., García, A., Mus-Amezquita, M., García Álvarez, S. i Calvo Trías, M. 2018. The onset of islandscapes in the Balearic Islands: A study-case of Addaia (northern Minorca, Spain). *Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology*, 498: 9-23. <https://doi.org/10.1016/j.palaeo.2018.02.015>
- Tan, K. 2004. Flora-writing exemplified by classical, conservational and unconventional models. *Turkish Journal of Botany*, 28: 175-182. <https://journals.tubitak.gov.tr/botany/vol28/iss1/17/>
- Tison, J.-M., Jauzein, P. i Michaud, H. 2014. *Flora de la France méditerranéenne continentale*. Conservatoire botanique national méditerranéen de Porquerolles (CBNMed), Naturalia Publications. Turriers.
- Vidal Hernández, J.M. 2008. La medicina a Menorca en el segle XVIII. *Randa*, 60: 41-62. Barcelona.
- Vidal Hernández, J.M. 2026. *Joan Cursach y Arguimbau*. Historia Hispánica, Consulta en línia. <https://historia-hispanica.rah.es/biografias/13102-joan-cursach-y-arguimbau>
- Viruel, J., Le Galliot, N., Pironon, S., Nieto Feliner, G., Suc, J. P., Lakhal-Mirleau, F., Juin, M., Selva, M., Bou Dagher-Kharrat, M., Ouahmane, L., La Malfa, S., Diadema, K., Sanguin, H., Médail, F. & Baumel, A. 2020. A strong east–west Mediterranean divergence supports a new phylogeographic history of the carob tree (*Ceratonia siliqua*, Leguminosae) and multiple domestications

- from native populations. *Journal of Biogeography*, 47: 460-471. <https://doi.org/10.1111/jbi.13726>
- Waldinger, M. 2022. The economic effects of long-term climate change: evidence from the Little Ice Age. *Journal of Political Economy*, 130: 2275-2314. <https://doi.org/10.1086/720393>
- Wanner, H., Pfister, C., & Neukom, R. 2022. The variable European little ice age. *Quaternary Science Reviews*, 287: 107531. 10.1016/j.quascirev.2022.107531. DOI: 10.1016/j.quascirev.2022.107531
- Williams, R. L. 1988. Gerard and Jaume: Two Neglected Figures in the History of Jussiaean Classification (Parts One and Two). *Taxon*, 37: 2-34. <https://doi.org/10.2307/1220932>
- Williams, R. L. 2009. Botanists and medical herbalism in Montpellier. *Brittonia*, 61: 85-92. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12228-008-9052-x>
- WFO. 2026. *World Flora Online*. Version 2025.12. Published on the Internet; <http://www.worldfloraonline.org>. Retrieved 29 August 2026.

Annex I. Catàleg d'espècies del *Botanicus Medicus* de Joan Cursach i Arguimbau (1790) amb la nomenclatura actualitzada segons POWO (2026).

Annex I. Checklist of species from the *Botanicus Medicus* by Joan Cursach i Arguimbau (1790) with the updated nomenclature according to POWO (2026).

Llegenda. n numeració que apareix al *Botanicus Medicus*; pg. nombre de pàgina on apareix l'espècie en el segon volum; * espècies amb comentari de presència a Menorca.

Legend. n numbering that appears in the *Botanicus Medicus*; pg. page number where the species appears in the second volume; * species with comment on presence in Menorca.

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
446	343	Pinaceae	<i>Pinus balsamea</i>	<i>Abies balsamea</i> (L.) Mill.
308	257	Acanthaceae	<i>Acanthus mollis</i>	<i>Acanthus mollis</i> L.*
487	371	Sapindaceae	<i>Acer platanoides</i>	<i>Acer platanoides</i> L.
403	314	Compositae	<i>Achillea millefolium</i>	<i>Achillea millefolium</i> L.*
402	314	Compositae	<i>Achillea ptarmica</i>	<i>Achillea ptarmica</i> L.
267	232	Ranunculaceae	<i>Aconitum anthora</i>	<i>Aconitum anthora</i> L.
266	231	Ranunculaceae	<i>Aconitum napellus</i>	<i>Aconitum napellus</i> L.
166	163	Acoraceae	<i>Acorus calamus</i>	<i>Acorus calamus</i> L.
253	220	Ranunculaceae	<i>Actea racemosa</i>	<i>Actaea racemosa</i> L.
501	382	Pteridaceae	<i>Adiantum capillus-veneris</i>	<i>Adiantum capillus-veneris</i> L.*
177	170	Sapindaceae	<i>Aesculus hippocastanum</i>	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.
3	45	Zingiberaceae	<i>Amomum gra. Paradysi</i>	<i>Aframomum melegueta</i> K.Schum.
222	201	Rosaceae	<i>Agrimonia eupatoria</i>	<i>Agrimonia eupatoria</i> L.
279	238	Labiatae	<i>Teucrium chamaepitis</i>	<i>Ajuga chamaepitys</i> (L.) Schreb.*
56	80	Rosaceae	<i>Alchemilla vulgaris</i>	<i>Alchemilla vulgaris</i> L.
61	82	Boraginaceae	<i>Anchusa tinctoria</i>	<i>Alkanna tinctoria</i> Tausch subsp. <i>tinctoria</i>
91	109	Solanaceae	<i>Physalis alkekengi</i>	<i>Alkekengi officinarum</i> Moench*
317	263	Cruciferae	<i>Erysimum alliaria</i>	<i>Alliaria petiolata</i> (M.Bieb.) Cavara & Grande
160	158		<i>Allium cepa</i>	<i>Allium cepa</i> L.*
158	156	Amaryllidaceae	<i>Allium porrum</i>	<i>Allium porrum</i> L.*
159	156	Amaryllidaceae	<i>Allium sativum</i>	<i>Allium sativum</i> L.*
426	329	Betulaceae	<i>Betula alnus</i>	<i>Alnus incana</i> (L.) Moench subsp. <i>incana</i>
165	161	Asphodelaceae	<i>Aloe perfoliata vera</i>	<i>Aloe vera</i> (L.) Burm. f.
5	46	Marantaceae	<i>Maranta galanga</i>	<i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.
329	270	Malvaceae	<i>Althaea officinalis</i>	<i>Althaea officinalis</i> L.*
2	45	Zingiberaceae	<i>Amomum cardamomum</i>	<i>Amomum cardamomum</i> L.
179	171	Rutaceae	<i>Amyris elemifera</i>	<i>Amyris elemifera</i> L.
415	322	Orchidaceae	<i>Orchis morio</i>	<i>Anacamptis morio</i> (L.) R.M.Bateman, Pridgeon
401	313	Compositae	<i>Anthemis pyrethrum</i>	<i>Anacyclus pyrethrum</i> (L.) Lag.
60	82	Boraginaceae	<i>Anchusa officinalis</i>	<i>Anchusa azurea</i> Mill.*
274	235	Ranunculaceae	<i>Anemone nemorosa</i>	<i>Anemone nemorosa</i> L.
144	146	Umbelliferae	<i>Anethum graveolens</i>	<i>Anethum graveolens</i> L.
131	139	Umbelliferae	<i>Angelica archangelica</i>	<i>Angelica archangelica</i> L.
132	139	Umbelliferae	<i>Angelica sylvestris</i>	<i>Angelica sylvestris</i> L.
140	143	Umbelliferae	<i>Scandix cerefolium</i>	<i>Anthriscus cerefolium</i> (L.) Hoffm.*
339	276	Leguminosae	<i>Anthyllis vulneraria</i>	<i>Anthyllis vulneraria</i> L.
151	151	Umbelliferae	<i>Apium graveolens</i>	<i>Apium graveolens</i> L.*
268	233	Ranunculaceae	<i>Aquilegia vulgaris</i>	<i>Aquilegia vulgaris</i> L.
373	296	Compositae	<i>Arctium lapa</i>	<i>Arctium lappa</i> L.
211	194	Ericaceae	<i>Arbutus uva ursi</i>	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.
511	389	Arecaceae	<i>Areca catechu</i>	<i>Areca catechu</i> L.

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
249	218	Rosaceae	<i>Potentilla anserina</i>	<i>Argentina anserina</i> (L.) Rydb.
420	325	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia clematitis</i>	<i>Aristolochia clematitis</i> L.*
419	325	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia longa</i>	<i>Aristolochia fontanesii</i> Boiss. & Reut.
418	324	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia rotunda</i>	<i>Aristolochia rotunda</i> L.*
417	323	Aristolochiaceae	<i>Aristolochia serpentaria</i>	<i>Aristolochia serpentaria</i> L.
312	259	Cruciferae	<i>Cochlearia armoracia</i>	<i>Armoracia rusticana</i> G.Gaertn., B.Mey. &
394	308	Compositae	<i>Arnica montana</i>	<i>Arnica montana</i> L.
383	302	Compositae	<i>Artemisia abrotanum</i>	<i>Artemisia abrotanum</i> L.
387	303	Compositae	<i>Artemisia absinthium</i>	<i>Artemisia absinthium</i> L.*
389	305	Compositae	<i>Artemisia orientalis, vel</i>	<i>Artemisia chinensis</i> L.
384	302	Compositae	<i>Artemisia judaica</i>	<i>Artemisia judaica</i> L.
386	303	Compositae	<i>Artemisia pontica</i>	<i>Artemisia pontica</i> L.
385	303	Compositae	<i>Artemisia contra</i>	<i>Artemisia sieberi</i> Besser
388	305	Compositae	<i>Artemisia vulgaris</i>	<i>Artemisia vulgaris</i> L.*
422	326	Araceae	<i>Arum maculatum</i>	<i>Arum maculatum</i> L.*
218	199	Aristolochiaceae	<i>Asarum europaeum</i>	<i>Asarum europaeum</i> L.
163	160	Asparagaceae	<i>Asparagus officinalis</i>	<i>Asparagus officinalis</i> L.*
496	379	Aspleniaceae	<i>Asplenium ceterach</i>	<i>Asplenium ceterach</i> L.*
497	379	Aspleniaceae	<i>Asplenium ruta muraria</i>	<i>Asplenium ruta-muraria</i> L.*
495	378	Aspleniaceae	<i>Asplenium scolopendrium</i>	<i>Asplenium scolopendrium</i> L.*
353	282	Leguminosae	<i>Astragalus fragacantha</i>	<i>Astragalus tragacantha</i> L.
500	382	Aspleniaceae	<i>Polypodium filix faemina</i>	<i>Athyrium filix-femina</i> (L.) Roth
486	371	Amaranthaceae	<i>Atriplex hortensis</i>	<i>Atriplex hortensis</i> L.
90	108	Solanaceae	<i>Atropa belladonna</i>	<i>Atropa bella-donna</i> L.*
36	66	Gramineae	<i>Avena sativa</i>	<i>Avena sativa</i> L.*
307	256	Acanthaceae	<i>Avicennia tomentosa</i>	<i>Avicennia germinans</i> (L.) L.
395	310	Compositae	<i>Bellis perennis</i>	<i>Bellis perennis</i> L.*
169	164	Berberidaceae	<i>Berberis vulgaris</i>	<i>Berberis vulgaris</i> L.
118	129	Amaranthaceae	<i>Beta vulgaris</i>	<i>Beta vulgaris</i> L.*
293	247	Labiatae	<i>Betonica officinalis</i>	<i>Betonica officinalis</i> L.*
425	328	Betulaceae	<i>Betula alba</i>	<i>Betula pubescens</i> Ehrh. var. <i>pubescens</i>
185	174	Polygonaceae	<i>Polygonum bistora</i>	<i>Bistorta officinalis</i> Delarbre*
354	282	Leguminosae	<i>Psoralea bituminosa</i>	<i>Bituminaria bituminosa</i> (L.) C.H.Stirt.*
404	315	Compositae	<i>Verbesina acmella</i>	<i>Blainvillea acmella</i> (L.) Philipson
113	127	Amaranthaceae	<i>Chenopodium bonushenricus</i>	<i>Blitum bonus-henricus</i> (L.) Rchb.
506	386	Boletaceae	<i>Boletus agaricoides, vel</i>	<i>Boletus agaricoides</i> Thunb., <i>Boletus laricis</i> F.
65	85	Boraginaceae	<i>Borrigo officinalis</i>	<i>Borago officinalis</i> L.*
321	265	Cruciferae	<i>Brassica napus</i>	<i>Brassica napus</i> L.*
323	266	Cruciferae	<i>Brassica olearacea</i>	<i>Brassica oleracea</i> L.*
322	265	Cruciferae	<i>Brassica rapa</i>	<i>Brassica rapa</i> L.*
460	352	Cucurbitaceae	<i>Brionia alba</i>	<i>Bryonia alba</i> L.*
168	164	Burseraceae	<i>Bursera gummiifera</i>	<i>Bursera simaruba</i> (L.) Sarg.
52	78	Burseraceae	<i>Fagara octandra</i>	<i>Bursera tomentosa</i> (Jacq.) Triana & Planch.
427	330	Buxaceae	<i>Buxus sempervirens</i>	<i>Buxus sepervirens</i> L.
167	163	Arecaceae	<i>Calamus rotang</i>	<i>Calamus rotang</i> L.
409	318	Compositae	<i>Calendula officinalis</i>	<i>Calendula officinalis</i> L.*
77	94	Convolvulaceae	<i>Calystegia soldanella</i>	<i>Calystegia soldanella</i> (L.) Roem. & Schult.
261	227	Theaceae	<i>Thea bohea</i>	<i>Camellia sinensis</i> (L.) Kuntze var. <i>sinensis</i>
193	179	Lauraceae	<i>Laurus camphora</i>	<i>Camphora officinarum</i> Boerh. ex Fabr.
55	79	Compositae	<i>Camphorosma monspeliaca</i>	<i>Camphorosma monspeliaca</i> L.

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
219	200	Canellaceae	<i>Canella alba</i>	<i>Canella winterana</i> (L.) Gaertn.
470	359	Cannabaceae	<i>Cannabis sativa</i>	<i>Cannabis sativa</i> L.*
252	219	Capparidaceae	<i>Capparis spinosa</i>	<i>Capparis spinosa</i> L.*
314	261	Cruciferae	<i>Thlaspi bursa pastoris</i>	<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik.*
95	113	Solanaceae	<i>Capsicum annuum</i>	<i>Capsicum annuum</i> L.*
318	264	Cruciferae	<i>Cardamine amara</i>	<i>Cardamine amara</i> L.*
319	264	Cruciferae	<i>Cardamine pratensis</i>	<i>Cardamine pratensis</i> L.*
377	298	Compositae	<i>Carlina acaulis</i>	<i>Carlina acaulis</i> L.
378	299	Compositae	<i>Carthamus tinctorius</i>	<i>Carthamus tinctorius</i> L.*
146	147	Umbelliferae	<i>Carum carvi</i>	<i>Carum carvi</i> L.
200	187	Leguminosae	<i>Cassia fistula</i>	<i>Cassia fistula</i> L.
153	152	Celastraceae	<i>Cassine peragua</i>	<i>Cassine peragua</i> L.
439	338	Fagaceae	<i>Fagus castanea</i>	<i>Castanea sativa</i> Mill.*
407	317	Compositae	<i>Centaurea benedicta</i>	<i>Centaurea benedicta</i> (L.) L.*
408	318	Compositae	<i>Centaurea calcitrapa</i>	<i>Centaurea calcitrapa</i> L.*
406	316	Compositae	<i>Centaurea cyanus</i>	<i>Centaurea cyanus</i> L.
123	133	Gentianaceae	<i>Gentiana centaurum</i>	<i>Centaurium erythraea</i> Rafn*
491	375	Leguminosae	<i>Ceratonia siliqua</i>	<i>Ceratonia siliqua</i> L.*
503	384	Parmeliaceae	<i>Lichen islandicus</i>	<i>Cetraria islandica</i> (L.) Ach.
400	312	Compositae	<i>Anthemis nobilis</i>	<i>Chamaemelum nobile</i> (L.) All.*
254	220	Papaveraceae	<i>Chelidonium majus</i>	<i>Chelidonium majus</i> L.*
116	128	Amaranthaceae	<i>Chenopodium vulvaria</i>	<i>Chenopodium vulvaria</i> L.*
449	345	Euphorbiaceae	<i>Croton tinctorium</i>	<i>Chrozophora tinctoria</i> (L.) A.Juss.
348	280	Leguminosae	<i>Cicer arietinum</i>	<i>Cicer arietinum</i> L.*
372	295	Compositae	<i>Cichorium endivia</i>	<i>Cichorium endivia</i> L.*
371	294	Compositae	<i>Cichorium intybus</i>	<i>Cichorium intybus</i> L.*
138	142	Umbelliferae	<i>Cicuta virosa</i>	<i>Cicuta virosa</i> L.
78	94	Rubiaceae	<i>Chincona officinalis</i>	<i>Cinchona officinalis</i> L.
191	177	Lauraceae	<i>Laurus cinnamomum</i>	<i>Cinnamomum verum</i> J.Presl
375	297	Compositae	<i>Carduus monspeliensis</i>	<i>Cirsium monspessulanum</i> (L.) Hill*
482	368	Menispermaceae	<i>Cissampelos pareira</i>	<i>Cissampelos pareira</i> L.
263	229	Cistaceae	<i>Cistus ladaniferus</i>	<i>Cistus ladanifer</i> Stokes
457	349	Cucurbitaceae	<i>Cucumis colocynthis</i>	<i>Citrullus colocynthis</i> (L.) Schrad.
456	349	Cucurbitaceae	<i>Cucumis citrullus</i>	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. & Nakai*
360	285	Rutaceae	<i>Citrus medica</i>	<i>Citrus medica</i> L.*
361	287	Rutaceae	<i>Citrus aurantium</i>	<i>Citrus × aurantium</i> L.*
275	236	Ranunculaceae	<i>Clematis erecta</i>	<i>Clematis recta</i> L.*
311	259	Cruciferae	<i>Cochlearia officinalis</i>	<i>Cochlearia officinalis</i> L.*
79	98	Rubiaceae	<i>Coffea arabica</i>	<i>Coffea arabica</i> L.
175	169	Colchicaceae	<i>Colchicum autumnale</i>	<i>Colchicum autumnale</i> L.
180	172	Rutaceae	<i>Amyris opobalsamum</i>	<i>Commiphora gileadensis</i> (L.) C.Chr.
129	137	Umbelliferae	<i>Conium maculatum</i>	<i>Conium maculatum</i> L.*
164	161	Asparagaceae	<i>Convallaria majalis</i>	<i>Convallaria majalis</i> L.
73	91	Convolvulaceae	<i>Convolvulus scammonia</i>	<i>Convolvulus scammonia</i> L.*
209	193	Leguminosae	<i>Copaifera officinalis</i>	<i>Copaifera officinalis</i> L.
99	115	Boraginaceae	<i>Cordia myxa</i>	<i>Cordia myxa</i> L.
139	143	Umbelliferae	<i>Coriandrum sativum</i>	<i>Coriandrum sativum</i> L.*
478	365	Coriariaceae	<i>Coriaria myrtifolia</i>	<i>Coriaria myrtifolia</i> L.
82	100	Primulaceae	<i>Coris monspeliensis</i>	<i>Coris monspeliensis</i> L.
440	338	Betulaceae	<i>Corylus avellana</i>	<i>Corylus avellana</i> L.*

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
4	46	Costaceae	<i>Costus arabicus</i>	<i>Costus arabicus</i> L.
237	211	Rosaceae	<i>Mespilus germanica</i>	<i>Crataegus germanica</i> (L.) Kuntze*
26	60	Iridaceae	<i>Crocus sativus</i>	<i>Crocus sativus</i> L.
451	346	Euphorbiaceae	<i>Croton lacciferum</i>	<i>Croton aromaticus</i> L.
448	344	Euphorbiaceae	<i>Croton cascarilla</i>	<i>Croton eluteria</i> (L.) W.Wright
450	345	Euphorbiaceae	<i>Croton tiglium</i>	<i>Croton tiglium</i> L.
458	351	Cucurbitaceae	<i>Cucumis melo</i>	<i>Cucumis melo</i> L.*
459	351	Cucurbitaceae	<i>Cucumis sativus</i>	<i>Cucumis sativus</i> L.*
137	141	Umbelliferae	<i>Cuminum cyminum</i>	<i>Cuminum cyminum</i> L.
447	343	Cupressaceae	<i>Cupressus sempervirens</i>	<i>Cupressus sempervirens</i> L.*
494	377	Cycadaceae	<i>Cycas circinalis</i>	<i>Cycas circinalis</i> L.
67	86	Primulaceae	<i>Cyclamen europeum</i>	<i>Cyclamen europaeum</i> L.*
240	212	Rosaceae	<i>Pyrus cydonia</i>	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.*
376	298	Compositae	<i>Cynara scolymus</i>	<i>Cynara cardunculus</i> L. subsp. <i>cardunculus</i> *
62	83	Boraginaceae	<i>Cynoglossum officinale</i>	<i>Cynoglossum officinale</i> L.*
423	327	Cynomoriacea	<i>Cynomorium coccineum</i>	<i>Cynomorium coccineum</i> L.
33	64	Cyperaceae	<i>Cyperus longus</i>	<i>Cyperus longus</i> L.*
421	326	Cytinaceae	<i>Cytinus hypocistis</i>	<i>Cytinus hypocistis</i> (L.) L.
184	174	Thymelaeacea	<i>Daphne laureola</i>	<i>Daphne laureola</i> L.
183	173	Thymelaeacea	<i>Daphne mezereum</i>	<i>Daphne mezereum</i> L.
85	102	Solanaceae	<i>Datura metel</i>	<i>Datura metel</i> L.*
84	101	Solanaceae	<i>Datura stramonium</i>	<i>Datura stramonium</i> L.*
126	134	Umbelliferae	<i>Daucus carota</i>	<i>Daucus carota</i> L.*
214	197	Caryophyllaceae	<i>Dianthus caryophyllus</i>	<i>Dianthus caryophyllus</i> L.*
204	190	Rutaceae	<i>Dictamnus albus</i>	<i>Dictamnus albus</i> L.
305	255	Plantaginacea	<i>Digitalis purpurea</i>	<i>Digitalis purpurea</i> L.*
42	71	Caprifoliaceae	<i>Dipsacus fullonum</i>	<i>Dipsacus fullonum</i> L.*
57	80	Moraceae	<i>Dorstenia contrayerva</i>	<i>Dorstenia contrajerva</i> L.
284	241	Labiatae	<i>Hyssopus officinalis</i>	<i>Dracocephalum officinale</i> (L.) Y.P.Chen &
162	159	Asparagaceae	<i>Scilla maritima</i>	<i>Drimia maritima</i> (L.) Stearn*
499	381	Polypodiaceae	<i>Polypodium filix mas</i>	<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott
115	128	Amaranthaceae	<i>Chenopodium ambrosioides</i>	<i>Dysphania ambrosioides</i> (L.) Mosyakin &
117	129	Amaranthaceae	<i>Chenopodium</i>	<i>Dysphania anthelmintica</i> (L.) Mosyakin &
114	127	Amaranthaceae	<i>Chenopodium botrys</i>	<i>Dysphania botrys</i> (L.) Mosyakin & Clemants*
454	348	Cucurbitaceae	<i>Momordica elaterium</i>	<i>Ecballium elaterium</i> (L.) A. Rich.*
40	69	Gramineae	<i>Triticum repens</i>	<i>Elymus repens</i> (L.) Gould*
416	323	Orchidaceae	<i>Epidendrum vanilla</i>	<i>Epidendrum vanilla</i> L.
493	377	Equisetaceae	<i>Equisetum arvense</i>	<i>Equisetum arvense</i> L.*
324	267	Cruciferae	<i>Brassica eruca</i>	<i>Eruca sativa</i> Mill.*
124	133	Umbelliferae	<i>Eryngium campestre</i>	<i>Eryngium campestre</i> L.*
320	264	Cruciferae	<i>Cheiranthus cheiri</i>	<i>Erysimum × cheiri</i> (L.) Crantz*
379	299	Compositae	<i>Eupatorium cannabinum</i>	<i>Eupatorium cannabinum</i> L.*
225	203	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia ipecacuana</i>	<i>Euphorbia ipecacuanhae</i> L.
223	202	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia officinalis</i>	<i>Euphorbia officinalis</i> Forssk.
224	202	Euphorbiaceae	<i>Euphorbia palustris</i>	<i>Euphorbia palustris</i> L.*
303	254	Orobanchaceae	<i>Euphrasia officinalis</i>	<i>Euphrasia officinalis</i> L.
188	176	Polygonaceae	<i>Polygonum fagopirum</i>	<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench*
127	135	Umbelliferae	<i>Ferula assa foetida</i>	<i>Ferula assa-foetida</i> L.
492	376	Moraceae	<i>Ficus carica</i>	<i>Ficus carica</i> L.*
241	213	Rosaceae	<i>Spiraea ulmaria</i>	<i>Filipendula ulmaria</i> (L.) Maxim.

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
145	147	Umbelliferae	<i>Anethum faeniculum</i>	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.*
247	216	Rosaceae	<i>Fragaria vesca</i>	<i>Fragaria vesca</i> L.*
101	117	Rhamnaceae	<i>Rhamnus frangula</i>	<i>Frangula alnus</i> Mill.
489	373	Oleaceae	<i>Fraxinus excelsior</i>	<i>Fraxinus excelsior</i> L.
490	374	Oleaceae	<i>Fraxinus ornus</i>	<i>Fraxinus ornus</i> L.
332	272	Papaveraceae	<i>Fumaria officinalis</i>	<i>Fumaria officinalis</i> L.*
352	282	Leguminosae	<i>Galega officinalis</i>	<i>Galega officinalis</i> L.
47	73	Rubiaceae	<i>Gallium aparine</i>	<i>Galium aparine</i> L.*
45	72	Rubiaceae	<i>Asperula odorata</i>	<i>Galium odoratum</i> (L.) Scop.
46	72	Rubiaceae	<i>Gallium verum</i>	<i>Galium verum</i> L.*
257	224	Clusiaceae	<i>Cambogia gutta</i>	<i>Garcinia gummi-gutta</i> (L.) N.Robson
337	275	Leguminosae	<i>Genista tinctoria</i>	<i>Genista tinctoria</i> L.*
122	132	Gentianaceae	<i>Gentiana lutea</i>	<i>Gentiana lutea</i> L.
328	269	Geraniaceae	<i>Geranium robertianum</i>	<i>Geranium robertianum</i> L.*
251	218	Rosaceae	<i>Geum urbanum</i>	<i>Geum urbanum</i> L.*
292	246	Labiatae	<i>Glechoma hederacea</i>	<i>Glechoma hederacea</i> L.*
35	66	Gramineae	<i>Festuca fluitans</i>	<i>Glyceria fluitans</i> (L.) R.Br.
349	280	Leguminosae	<i>Glycyrrhiza glabra</i>	<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.*
331	271	Malvaceae	<i>Gossypium herbaceum</i>	<i>Gossypium herbaceum</i> L.*
13	52	Plantaginaceae	<i>Gratiola officinalis</i>	<i>Gratiola officinalis</i> L.
201	187	Zygophyllaceae	<i>Guajacum officinale</i>	<i>Guaiacum officinale</i> L.
206	191	Leguminosae	<i>Haematoxylum</i>	<i>Haematoxylum campechianum</i> L.
119	130	Amaranthaceae	<i>Salsola sativa</i>	<i>Halogeton sativus</i> (L.) Moq.*
107	120	Araliaceae	<i>Hedera helix</i>	<i>Hedera helix</i> L.*
405	316	Compositae	<i>Helianthus tuberosus</i>	<i>Helianthus tuberosus</i> L.*
278	238	Ranunculaceae	<i>Helleborus foetidus</i>	<i>Helleborus foetidus</i> L.*
277	237	Ranunculaceae	<i>Helleborus niger</i>	<i>Helleborus niger</i> L.
271	234	Ranunculaceae	<i>Anemone hepatica</i>	<i>Hepatica nobilis</i> Schreb.
112	126	Caryophyllaceae	<i>Herniaria glabra</i>	<i>Herniaria glabra</i> L.*
38	67	Gramineae	<i>Hordeum vulgare</i>	<i>Hordeum vulgare</i> L.*
37	67	Gramineae	<i>Hordeum distichon</i>	<i>Hordeum vulgare</i> subsp. <i>distichon</i> (L.) Körn.
471	360	Cannabaceae	<i>Humulus lupulus</i>	<i>Humulus lupulus</i> L.*
87	104	Solanaceae	<i>Hyoscyamus albus</i>	<i>Hyoscyamus albus</i> L.*
86	103	Solanaceae	<i>Hyoscyamus niger</i>	<i>Hyoscyamus niger</i> L.*
363	289	Hypericaceae	<i>Hypericum perforatum</i>	<i>Hypericum perforatum</i> L.*
58	81	Aquifoliaceae	<i>Ilex aquifolium</i>	<i>Ilex aquifolium</i> L.
270	234	Schisandraceae	<i>Illicium anisatum</i>	<i>Illicium anisatum</i> L.
351	281	Leguminosae	<i>Indigofera argentea</i>	<i>Indigofera argentea</i> Burm.f.
393	307	Compositae	<i>Inula helenium</i>	<i>Inula helenium</i> L.*
75	93	Convolvulaceae	<i>Ipomoea jalapa</i>	<i>Ipomoea jalapa</i> (L.) Pursh
74	92	Convolvulaceae	<i>Ipomoea mechoacanna</i> *	<i>Ipomoea orizabensis</i> (G.Pelletan) Ledeb. ex
30	63	Iridaceae	<i>Iris biflora</i>	<i>Iris aphylla</i> L.
28	62	Iridaceae	<i>Iris florentina</i>	<i>Iris florentina</i> L.*
32	64	Iridaceae	<i>Iris foetida</i>	<i>Iris foetidissima</i> L.*
29	63	Iridaceae	<i>Iris pseudacorus</i>	<i>Iris pseudacorus</i> L.*
31	63	Iridaceae	<i>Iris tuberosa</i>	<i>Iris tuberosa</i> L.
27	61	Iridaceae	<i>Iris germanica</i>	<i>Iris × germanica</i> L.*
327	269	Cruciferae	<i>Isatis tinctoria</i>	<i>Isatis tinctoria</i> L.*
399	312	Compositae	<i>Senecio jacobaea</i>	<i>Jacobaea vulgaris</i> Gaertn.*
8	48	Oleaceae	<i>Jasminum officinale</i>	<i>Jasminum officinale</i> L.*

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
438	337	Juglandaceae	<i>Juglans regia</i>	<i>Juglans regia</i> L.*
479	365	Cupressaceae	<i>Juniperus communis</i>	<i>Juniperus oxycedrus</i> L.
481	367	Cupressaceae	<i>Juniperus sabina</i>	<i>Juniperus sabina</i> L.*
480	366	Cupressaceae	<i>Juniperus, lycia, vel</i>	<i>Juniperus turbinata</i> Guss., <i>J. thurifera</i> L.
6	47	Zingiberaceae	<i>Kaempferia rotunda</i>	<i>Kaempferia rotunda</i> L.
44	71	Caprifoliaceae	<i>Scabiosa arvensis</i>	<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coult.*
366	291	Compositae	<i>Lactuca sativa</i>	<i>Lactuca sativa</i> L.*
367	292	Compositae	<i>Lactuca virosa</i>	<i>Lactuca virosa</i> L.*
455	349	Cucurbitaceae	<i>Cucurbita lagenaria</i>	<i>Lagenaria siceraria</i> (Molina) Standl.*
443	340	Pinaceae	<i>Pinus larix</i>	<i>Larix decidua</i> Mill.
128	136	Umbelliferae	<i>Laserpitium latifolium</i>	<i>Laserpitium latifolium</i> L.
344	278	Leguminosae	<i>Orobis vernus</i>	<i>Lathyrus vernus</i> (L.) Bernh.
194	182	Lauraceae	<i>Laurus nobilis</i>	<i>Laurus nobilis</i> L.*
286	242	Labiatae	<i>Lavandula spica</i>	<i>Lavandula angustifolia</i> Mill. subsp. <i>angustifolia</i>
287	243	Labiatae	<i>Lavandula stoechas</i>	<i>Lavandula stoechas</i> L.*
181	173	Lythraceae	<i>Lawsonia inermis</i>	<i>Lawsonia inermis</i> L.
424	328	Araceae	<i>Lemna minor</i>	<i>Lemna minor</i> L.*
310	258	Cruciferae	<i>Lepidium latifolium</i>	<i>Lepidium latifolium</i> L.
309	258	Cruciferae	<i>Lepidium sativum</i>	<i>Lepidium sativum</i> L.
130	138	Umbelliferae	<i>Ligusticum levisticum</i>	<i>Levisticum officinale</i> W.D.J.Koch
9	49	Oleaceae	<i>Ligustrum vulgare</i>	<i>Ligustrum vulgare</i> L.
161	159	Liliaceae	<i>Lilium candidum</i>	<i>Lilium candidum</i> L.*
196	183	Lauraceae	<i>Laurus benzoen</i>	<i>Lindera benzoin</i> (L.) Blume
157	155	Linaceae	<i>Linum usitatissimum</i>	<i>Linum usitatissimum</i> L.*
441	339	Altingiaceae	<i>Liquidambar styraciflua</i>	<i>Liquidambar styraciflua</i> L.
69	88	Primulaceae	<i>Lysimachia nummularia</i>	<i>Lysimachia nummularia</i> L.
59	81	Boraginaceae	<i>Lithospermum officinale</i>	<i>Lithospermum officinale</i> L.*
504	385	Peltigeraceae	<i>Lichen pulmonarius</i>	<i>Lobaria pulmonaria</i> (L.) Hoffm.
410	319	Campanulacea	<i>Lobelia syphilitica</i>	<i>Lobelia siphilitica</i> L.
80	99	Caprifoliaceae	<i>Lonicera caprifolium</i>	<i>Lonicera caprifolium</i> L.*
81	99	Caprifoliaceae	<i>Lonicera periclymenum</i>	<i>Lonicera periclymenum</i> L.*
340	276	Leguminosae	<i>Lupinus albus</i>	<i>Lupinus albus</i> L.*
509	388	Agaricaceae	<i>Lycoperdon bovista</i>	<i>Lycoperdon bovista</i> L.
508	387	Agaricaceae	<i>Lycoperdon tuber</i>	<i>Lycoperdon tuber</i> L.
502	383	Lycopodiacea	<i>Lycopodium, selago, vel</i>	<i>Lycopodium selago</i> L., <i>L. clavatum</i> L.
70	89	Primulaceae	<i>Anagallis arvensis</i>	<i>Lysimachia arvensis</i> (L.) U.Manns & Anderb.*
221	201	Lythraceae	<i>Lythrum salicaria</i>	<i>Lythrum salicaria</i> L.*
238	211	Rosaceae	<i>Pyrus malus</i>	<i>Malus domestica</i> (Suckow) Borkh.*
330	271	Malvaceae	<i>Malva rotundifolia</i>	<i>Malva pusilla</i> Sm.*
89	107	Solanaceae	<i>Atropa mandragora</i>	<i>Mandragora officinarum</i> L.*
294	248	Labiatae	<i>Marrubium vulgare</i>	<i>Marrubium vulgare</i> L.*
397	311	Compositae	<i>Matricaria chamomilla</i>	<i>Matricaria chamomilla</i> L.*
362	289	Myrtaceae	<i>Melaleuca leucadendron</i>	<i>Melaleuca leucadendra</i> (L.) L.
355	283	Leguminosae	<i>Trifolium melilotus officinale</i>	<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Lam.*
300	252	Labiatae	<i>Melissa officinalis</i>	<i>Melissa officinalis</i> L.*
288	243	Labiatae	<i>Mentha sylvestris</i>	<i>Mentha longifolia</i> (L.) L. subsp. <i>longifolia</i> *
291	245	Labiatae	<i>Mentha pulegium</i>	<i>Mentha pulegium</i> L.*
289	244	Labiatae	<i>Mentha crispa</i>	<i>Mentha spicata</i> L. subsp. <i>spicata</i>
290	245	Labiatae	<i>Mentha piperita</i>	<i>Mentha x piperita</i> L.*
68	87	Menyanthacea	<i>Menyanthes trifoliata</i>	<i>Menyanthes trifoliata</i> L.

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
477	364	Euphorbiaceae	<i>Mercurialis annua</i>	<i>Mercurialis annua</i> L.*
453	347	Cucurbitaceae	<i>Momordica balsamina</i>	<i>Momordica balsamina</i> L.*
202	188	Moringaceae	<i>Guilandina moringa</i>	<i>Moringa oleifera</i> Lam.
430	332	Moraceae	<i>Morus alba</i>	<i>Morus alba</i> L.*
431	332	Moraceae	<i>Morus nigra</i>	<i>Morus nigra</i> L.*
343	278	Leguminosae	<i>Dolichos urens</i>	<i>Mucuna urens</i> (L.) Medik.
325	267	Cruciferae	<i>Sinapis nigra</i>	<i>Mutarda nigra</i> (L.) Bernh.*
464	355	Myricaceae	<i>Myrica gale</i>	<i>Myrica gale</i> L.
260	226	Myristicaceae	<i>Myristica officinalis</i>	<i>Myristica fragrans</i> Houtt.
205	190	Leguminosae	<i>Toluijera balsamum</i>	<i>Myroxylon balsamum</i> (L.) Harms
227	204	Myrtaceae	<i>Myrtus communis</i>	<i>Myrtus communis</i> L.*
315	262	Cruciferae	<i>Sisymbrium nasturtium</i>	<i>Nasturtium officinale</i> W.T.Aiton*
192	178	Lauraceae	<i>Laurus cassia</i>	<i>Neolitsea cassia</i> (L.) Kosterm.
285	242	Labiatae	<i>Nepeta cataria</i>	<i>Nepeta cataria</i> L.
110	125	Apocynaceae	<i>Nerium oleander</i>	<i>Nerium oleander</i> L.*
88	105	Solanaceae	<i>Nicotiana tabacum</i>	<i>Nicotiana tabacum</i> L.*
269	233	Ranunculaceae	<i>Nigella sativa</i>	<i>Nigella sativa</i> L.*
136	140	Umbelliferae	<i>Bubon galbanum</i>	<i>Notobubon galbanum</i> (L.) Magee
258	225	Nymphaeaceae	<i>Nymphaea alba</i>	<i>Nymphaea alba</i> L.
301	253	Labiatae	<i>Ocimum basilicum</i>	<i>Ocimum basilicum</i> L.*
10	49	Oleaceae	<i>Olea europea</i>	<i>Olea europaea</i> L.*
338	275	Leguminosae	<i>Ononis spinosa</i>	<i>Ononis spinosa</i> L.*
76	93	Convolvulaceae	<i>Convolvulus turpethum</i>	<i>Operculina turpethum</i> (L.) Silva Manso
143	145	Umbelliferae	<i>Pastinaca opopanax</i>	<i>Opopanax chironium</i> (L.) W.D.J.Koch
295	249	Labiatae	<i>Origanum dictamnus</i>	<i>Origanum dictamnus</i> L.
297	250	Labiatae	<i>Origanum majorana</i>	<i>Origanum majorana</i> L.*
296	249	Labiatae	<i>Origanum vulgare</i>	<i>Origanum vulgare</i> L.*
170	165	Gramineae	<i>Oryza sativa</i>	<i>Oryza sativa</i> L.*
216	198	Oxalidaceae	<i>Oxalis acetosella</i>	<i>Oxalis acetosella</i> L.*
264	229	Paeoniaceae	<i>Paeonia officinalis</i>	<i>Paeonia officinalis</i> L.*
255	221	Papaveraceae	<i>Papaver rhoeas</i>	<i>Papaver rhoeas</i> L.*
256	221	Papaveraceae	<i>Papaver somniferum</i>	<i>Papaver somniferum</i> L.*
485	370	Urticaceae	<i>Parietaria officinalis</i>	<i>Parietaria officinalis</i> L.*
190	177	Melanthiaceae	<i>Paris quadrifolia</i>	<i>Paris quadrifolia</i> L.
142	145	Umbelliferae	<i>Pastinaca sativa</i>	<i>Pastinaca sativa</i> L.
505	385	Peltigeraceae	<i>Lichen aphthosus</i>	<i>Peltigera aphthosa</i> (L.) Willd.
49	74	Penaeaceae	<i>Penaea sarcocolla</i>	<i>Penaea sarcocolla</i> L.
186	175	Polygonaceae	<i>Polygonum hydropiper</i>	<i>Persicaria hydropiper</i> (L.) Delarbre
391	306	Compositae	<i>Tussilago petasites</i>	<i>Petasites hybridus</i> (L.) G.Gaertn., B.Mey. &
176	170	Petiveriaceae	<i>Petiveria alliacea</i>	<i>Petiveria alliacea</i> L.
150	150	Umbelliferae	<i>Apium petroselinum</i>	<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Fuss subsp.
141	144	Umbelliferae	<i>Imperatoria ostruthium</i>	<i>Peucedanum ostruthium</i> (L.) W.D.J.Koch
341	277	Leguminosae	<i>Phaseolus vulgaris</i>	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.*
507	387	Hymenochaetae	<i>Boletus ignarius</i>	<i>Phellinus ignarius</i> (L.) Quél.
510	389	Arecaceae	<i>Phoenix dactylifera</i>	<i>Phoenix dactylifera</i> L.*
217	198	Phytolaccaceae	<i>Phytolacca decandra</i>	<i>Phytolacca americana</i> L. var. <i>americana</i> *
442	340	Pinaceae	<i>Pinus abies</i>	<i>Picea abies</i> (L.) H.Karst.
370	294	Compositae	<i>Hieracium pilosella</i>	<i>Pilosella officinarum</i> F.W.Schultz & Sch.Bip.
228	205	Myrtaceae	<i>Myrtus pimenta</i>	<i>Pimenta dioica</i> (L.) Merr.
149	149	Umbelliferae	<i>Pimpinella anisum</i>	<i>Pimpinella anisum</i> L.*

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
148	149	Umbelliferae	<i>Pimpinella magna</i>	<i>Pimpinella major</i> (L.) Huds.
147	148	Umbelliferae	<i>Pimpinella saxifraga</i>	<i>Pimpinella saxifraga</i> L.
444	341	Pinaceae	<i>Pinus pinea</i>	<i>Pinus pinea</i> L.*
445	341	Pinaceae	<i>Pinus sylvestris</i>	<i>Pinus sylvestris</i> L.*
20	57	Piperaceae	<i>Piper longum</i>	<i>Piper longum</i> L.
19	56	Piperaceae	<i>Piper nigrum</i>	<i>Piper nigrum</i> L.
465	356	Anacardiaceae	<i>Pistacia lentiscus</i>	<i>Pistacia lentiscus</i> L.*
467	357	Anacardiaceae	<i>Pistacia terebinthus</i>	<i>Pistacia terebinthus</i> L.
466	357	Anacardiaceae	<i>Pistacia narbonensis</i>	<i>Pistacia vera</i> L.*
468	358	Anacardiaceae	<i>Pistacia vera</i>	<i>Pistacia vera</i> L.
342	277	Leguminosae	<i>Pisum sativum</i>	<i>Pisum sativum</i> L.*
51	77	Plantaginaceae	<i>Plantago psyllium</i>	<i>Plantago indica</i> L.*
50	76	Plantaginaceae	<i>Plantago major</i>	<i>Plantago major</i> L.*
414	321	Orchidaceae	<i>Orchis bifolia</i>	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.*
72	90	Plumbaginaceae	<i>Plumbago europaea</i>	<i>Plumbago europaea</i> L.
334	273	Polygalaceae	<i>Polygala vulgaris</i>	<i>Polygala vulgaris</i> L.
187	176	Polygonaceae	<i>Polygonum aviculare</i>	<i>Polygonum aviculare</i> L.*
498	380	Polypodiaceae	<i>Polypodium vulgare</i>	<i>Polypodium vulgare</i> L.
413	320	Violaceae	<i>Viola ipecacuanha</i>	<i>Pombalia calceolaria</i> (L.) Paula-Souza
476	363	Salicaceae	<i>Populus balsamifera</i>	<i>Populus balsamifera</i> L.
475	362	Salicaceae	<i>Populus nigra</i>	<i>Populus nigra</i> L.*
220	200	Portulacaceae	<i>Portulaca oleracea</i>	<i>Portulaca oleracea</i> L.*
250	218	Rosaceae	<i>Tormentilla erecta</i>	<i>Potentilla erecta</i> (L.) Raeusch.
248	217	Rosaceae	<i>Potentilla reptans</i>	<i>Potentilla reptans</i> L.*
66	86	Primulaceae	<i>Primula veris</i>	<i>Primula veris</i> L.
302	253	Labiatae	<i>Prunella vulgaris</i>	<i>Prunella vulgaris</i> L.
231	206	Rosaceae	<i>Amygdalus communis</i>	<i>Prunus amygdalus</i> Batsch*
233	209	Rosaceae	<i>Prunus cerasus</i>	<i>Prunus cerasus</i> L.*
234	210	Rosaceae	<i>Prunus domestica</i>	<i>Prunus domestica</i> L.*
232	208	Rosaceae	<i>Prunus laurocerasus</i>	<i>Prunus laurocerasus</i> L.
230	206	Rosaceae	<i>Amygdalus persica</i>	<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch*
235	210	Rosaceae	<i>Prunus spinosa</i>	<i>Prunus spinosa</i> L.
365	291	Compositae	<i>Scorzonera hispanica</i>	<i>Pseudopodospermum hispanicum</i> (L.) Zaika,
336	274	Leguminosae	<i>Pterocarpus draco</i>	<i>Pterocarpus officinalis</i> Jacq.
63	84	Boraginaceae	<i>Pulmonaria officinalis</i>	<i>Pulmonaria officinalis</i> L.
272	234	Ranunculaceae	<i>Anemone pratensis</i>	<i>Pulsatilla pratensis</i> (L.) Mill.
273	235	Ranunculaceae	<i>Anemone pulsatilla</i>	<i>Pulsatilla vulgaris</i> Mill.
229	205	Lythraceae	<i>Punica granatum</i>	<i>Punica granatum</i> L.*
239	212	Rosaceae	<i>Pyrus communis</i>	<i>Pyrus communis</i> L.*
207	191	Simaroubaceae	<i>Quassia amara</i>	<i>Quassia amara</i> L.
435	334	Fagaceae	<i>Quercus cerris</i>	<i>Quercus cerris</i> L.
436	335	Fagaceae	<i>Quercus coccifera</i>	<i>Quercus coccifera</i> L.
437	336	Fagaceae	<i>Quercus robur</i>	<i>Quercus robur</i> L.*
434	334	Fagaceae	<i>Quercus suber</i>	<i>Quercus suber</i> L.
276	236	Ranunculaceae	<i>Ranunculus ficaria</i>	<i>Ranunculus ficaria</i> L.*
326	268	Cruciferae	<i>Raphanus sativus</i>	<i>Raphanus sativus</i> L.*
100	116	Rhamnaceae	<i>Rhamnus catharticus</i>	<i>Rhamnus cathartica</i> L.
102	117	Rhamnaceae	<i>Rhamnus infectorius</i>	<i>Rhamnus infectoria</i> L.
197	184	Polygonaceae	<i>Rheum palmatum</i>	<i>Rheum palmatum</i> L.
198	185	Polygonaceae	<i>Rheum rhaponticum</i>	<i>Rheum rhaponticum</i> L.*

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
210	194	Ericaceae	<i>Lectum palustre</i> (SIC)	<i>Rhododendron tomentosum</i> Harmaja
152	151	Anacardiaceae	<i>Rhus coriaria</i>	<i>Rhus coriaria</i> L.
105	119	Grossulariaceae	<i>Ribes nigrum</i>	<i>Ribes nigrum</i> L.
104	118	Grossulariaceae	<i>Ribes rubrum</i>	<i>Ribes rubrum</i> L.*
106	119	Grossulariaceae	<i>Ribes grossularia</i>	<i>Ribes uva-crispa</i> L. subsp. <i>uva-crispa</i>
452	346	Euphorbiaceae	<i>Ricinus communis</i>	<i>Ricinus communis</i> L.*
350	281	Leguminosae	<i>Robinia pseudoacacia</i>	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.
244	215	Rosaceae	<i>Rosa canina</i>	<i>Rosa canina</i> L.*
243	215	Rosaceae	<i>Rosa gallica</i>	<i>Rosa gallica</i> L.*
242	214	Rosaceae	<i>Rosa centifolia</i>	<i>Rosa</i> × <i>centifolia</i> L.*
48	74	Rubiaceae	<i>Rubia tinctorum</i>	<i>Rubia tinctorum</i> L.
246	216	Rosaceae	<i>Rubus fruticosus</i>	<i>Rubus fruticosus</i> L.
245	215	Rosaceae	<i>Rubus idaeus</i>	<i>Rubus idaeus</i> L.
174	168	Polygonaceae	<i>Rumex acetosa</i>	<i>Rumex acetosa</i> L.*
171	166	Polygonaceae	<i>Rumex aquaticus</i>	<i>Rumex aquaticus</i> L.*
173	167	Polygonaceae	<i>Rumex scutatus</i>	<i>Rumex scutatus</i> L.*
172	167	Polygonaceae	<i>Rumex acutus</i>	<i>Rumex</i> × <i>acutus</i> L.*
483	369	Asparagaceae	<i>Ruscus aculeatus</i>	<i>Ruscus aculeatus</i> L.*
203	189	Rutaceae	<i>Ruta graveolens</i>	<i>Ruta graveolens</i> L.*
34	65	Gramineae	<i>Saccharum officinale</i>	<i>Saccharum officinarum</i> L.
7	47	Amaranthaceae	<i>Salicornia herbacea</i>	<i>Salicornia europaea</i> L.*
461	353	Salicaceae	<i>Salix alba</i>	<i>Salix alba</i> L.*
462	354	Salicaceae	<i>Salix pentandra</i>	<i>Salix pentandra</i> L.
16	54	Labiatae	<i>Salvia officinalis</i>	<i>Salvia officinalis</i> L.*
15	53	Labiatae	<i>Rosmarinus officinalis</i>	<i>Salvia rosmarinus</i> Spenn.*
18	55	Labiatae	<i>Salvia sclarea</i>	<i>Salvia sclarea</i> L.*
17	55	Labiatae	<i>Salvia horminum</i>	<i>Salvia viridis</i> L.*
154	152	Viburnaceae	<i>Sambucus ebulus</i>	<i>Sambucus ebulus</i> L.*
155	153	Viburnaceae	<i>Sambucus nigra</i>	<i>Sambucus nigra</i> L.*
433	333	Rosaceae	<i>Poterium sanguisorba</i>	<i>Sanguisorba minor</i> Scop.*
54	79	Rosaceae	<i>Sanguisorba officinalis</i>	<i>Sanguisorba officinalis</i> L.
125	134	Apiaceae	<i>Sanicula europea</i>	<i>Sanicula europaea</i> L.
53	78	Santalaceae	<i>Santalum album</i>	<i>Santalum album</i> L.
380	300	Compositae	<i>Santolina chamaecyparissus</i>	<i>Santolina chamaecyparissus</i> L.*
189	177	Sapindaceae	<i>Sapindus saponaria</i>	<i>Sapindus saponaria</i> L.
213	196	Caryophyllaceae	<i>Saponaria officinalis</i>	<i>Saponaria officinalis</i> L.
195	182	Lauraceae	<i>Laurus sassafras</i>	<i>Sassafras albidum</i> (Nutt.) Nees
283	241	Labiatae	<i>Satureia hortensis</i>	<i>Satureja hortensis</i> L.
304	255	Scrophulariaceae	<i>Scrophularia nodosa</i>	<i>Scrophularia nodosa</i> L.*
41	70	Gramineae	<i>Secale cereale</i>	<i>Secale cereale</i> L.*
335	274	Polygalaceae	<i>Securidaca erecta</i>	<i>Securidaca diversifolia</i> (L.) S.F.Blake
215	197	Crassulaceae	<i>Sedum acre</i>	<i>Sedum acre</i> L.*
226	203	Crassulaceae	<i>Sempervivum tectorum</i>	<i>Sempervivum tectorum</i> L.*
398	311	Compositae	<i>Senecio vulgaris</i>	<i>Senecio vulgaris</i> L.*
333	273	Polygalaceae	<i>Senega senega</i>	<i>Senega officinalis</i> Spach
199	186	Leguminosae	<i>Cassia senna</i>	<i>Senna alexandrina</i> Mill.
374	297	Compositae	<i>Carduus marianus</i>	<i>Silybum marianum</i> (L.) Gaertn.
208	192	Simaroubaceae	<i>Quassia dioica, vel</i>	<i>Simarouba amara</i> Aubl.
316	262	Cruciferae	<i>Erysimum officinale</i>	<i>Sisymbrium officinale</i> (L.) Scop.*
133	140	Umbelliferae	<i>Sium ninsi</i>	<i>Sium ninsi</i> L.

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
134	140	Umbelliferae	<i>Sium sisarum</i>	<i>Sium sisarum</i> L.
472	361	Smilacaceae	<i>Smilax aspera</i>	<i>Smilax aspera</i> L.*
473	361	Smilacaceae	<i>Smilax china</i>	<i>Smilax china</i> L.
474	362	Smilacaceae	<i>Smilax sarsaparilla</i>	<i>Smilax glauca</i> Walter
92	110	Solanaceae	<i>Solanum dulcamara</i>	<i>Solanum dulcamara</i> L.*
93	111	Solanaceae	<i>Solanum nigrum</i>	<i>Solanum nigrum</i> L.*
94	112	Solanaceae	<i>Solanum tuberosum</i>	<i>Solanum tuberosum</i> L.*
392	307	Compositae	<i>Solidago virga aurea</i>	<i>Solidago virgaurea</i> L.*
368	292	Compositae	<i>Sonchus oleraceus</i>	<i>Sonchus oleraceus</i> L.*
236	211	Rosaceae	<i>Sorbus aucuparia</i>	<i>Sorbus aucuparia</i> L.
71	90	Loganiaceae	<i>Spigelia marilandica</i>	<i>Spigelia marilandica</i> (L.) L.
469	359	Amaranthaceae	<i>Spinacia oleracea</i>	<i>Spinacia oleracea</i> L.*
265	230	Ranunculaceae	<i>Delphinium staphisagria</i>	<i>Staphisagria macrosperma</i> Spach*
98	115	Loganiaceae	<i>Ignatia amara</i>	<i>Strychnos ignatii</i> P.J.Bergius
96	114	Loganiaceae	<i>Strychnos nux vomica</i>	<i>Strychnos nux-vomica</i> L.
97	115	Loganiaceae	<i>Strychnos colubrina</i>	<i>Strychnos wallichiana</i> Steud. ex A.DC.
212	195	Styracaceae	<i>Styrax officinale</i>	<i>Styrax officinalis</i> L.
43	71	Caprifoliaceae	<i>Scabiosa succisa</i>	<i>Succisa pratensis</i> Moench*
64	84	Solanaceae	<i>Symphytum officinale</i>	<i>Symphytum officinale</i> L.*
262	228	Myrtaceae	<i>Caryophyllus aromaticus</i>	<i>Syzygium aromaticum</i> (L.) Merr. & L.M.Perry
25	59	Leguminosae	<i>Tamarindus indica</i>	<i>Tamarindus indica</i> L.
156	154	Tamaricaceae	<i>Tamarix gallica</i>	<i>Tamarix gallica</i> L.*
382	301	Compositae	<i>Tanacetum balsamita</i>	<i>Tanacetum balsamita</i> L.
396	310	Compositae	<i>Matricaria parthenium</i>	<i>Tanacetum parthenium</i> (L.) Sch.Bip.
381	300	Compositae	<i>Tanacetum vulgare</i>	<i>Tanacetum vulgare</i> L.
369	293	Compositae	<i>Leontodon taraxacum</i>	<i>Taraxacum</i> sect. <i>Taraxacum</i> F.H.Wigg.*
282	240	Labiatae	<i>Teucrium chamaedrys</i>	<i>Teucrium chamaedrys</i> L.*
280	238	Labiatae	<i>Teucrium marum</i>	<i>Teucrium marum</i> L.*
281	239	Labiatae	<i>Teucrium scordium</i>	<i>Teucrium scordium</i> L.*
359	285	Malvaceae	<i>Theobroma cacao</i>	<i>Theobroma cacao</i> L.
313	261	Cruciferae	<i>Thlaspi arvense</i>	<i>Thlaspi arvense</i> L.*
182	173	Thymelaeacea	<i>Daphne thymelea</i>	<i>Thymelaea sanamunda</i> All.
298	251	Labiatae	<i>Thymus serpyllum</i>	<i>Thymus serpyllum</i> L.*
299	251	Labiatae	<i>Thymus vulgaris</i>	<i>Thymus vulgaris</i> L.*
259	225	Malvaceae	<i>Tilia europaea</i>	<i>Tilia × europaea</i> L.
135	140	Umbelliferae	<i>Sison ammi</i>	<i>Trachyspermum ammi</i> (L.) Sprague
364	290	Compositae	<i>Tragopogon pratense</i>	<i>Tragopogon pratensis</i> L.*
357	284	Leguminosae	<i>Trifolium repens</i>	<i>Trifolium repens</i> L.*
356	283	Leguminosae	<i>Trifolium melilotus</i>	<i>Trigonella caerulea</i> (L.) Ser.*
358	284	Leguminosae	<i>Trigonella foenum graecum</i>	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.*
39	68	Gramineae	<i>Triticum hibernum</i>	<i>Triticum aestivum</i> L.*
178	171	Tropaeolaceae	<i>Tropaeolum majus</i>	<i>Tropaeolum majus</i> L.*
390	305	Compositae	<i>Tussilago fargara</i>	<i>Tussilago farfara</i> L.*
120	130	Ulmaceae	<i>Ulmus campestris</i>	<i>Ulmus glabra</i> Huds.*
121	131	Ulmaceae	<i>Ulmus procerrior</i>	<i>Ulmus minor</i> Mill. subsp. <i>minor</i>
429	331	Urticaceae	<i>Urtica dioica</i>	<i>Urtica dioica</i> L.*
428	330	Urticaceae	<i>Urtica pilulifera</i>	<i>Urtica pilulifera</i> L.*
488	372	Leguminosae	<i>Mimosa nilotica</i>	<i>Vachellia nilotica</i> (L.) P.J.H. Hurter & Mabb.
24	59	Caprifoliaceae	<i>Valeriana celtica</i>	<i>Valeriana celtica</i> L.
23	59	Caprifoliaceae	<i>Valeriana locusta</i>	<i>Valeriana locusta</i> L.*

n.	pg.	Família	Nom científic	Nom científic actualitzat
21	57	Caprifoliaceae	<i>Valeriana officinalis</i>	<i>Valeriana officinalis</i> L.*
22	58	Caprifoliaceae	<i>Valeriana phu</i>	<i>Valeriana phu</i> L.
484	369	Melanthiaceae	<i>Veratrum album</i>	<i>Veratrum album</i> L.
83	100	Scrophulariac	<i>Verbascum thapsus</i>	<i>Verbascum thapsus</i> L.*
14	52	Verbenaceae	<i>Verbena officinalis</i>	<i>Verbena officinalis</i> L.*
12	51	Plantaginacea	<i>Veronica beccabunga</i>	<i>Veronica beccabunga</i> L.*
11	51	Plantaginacea	<i>Veronica officinalis</i>	<i>Veronica officinalis</i> L.*
347	279	Leguminosae	<i>Ervum ervilia</i>	<i>Vicia ervilia</i> (L.) Willd.*
345	278	Leguminosae	<i>Vicia faba</i>	<i>Vicia faba</i> L.*
346	279	Leguminosae	<i>Ervum lens</i>	<i>Vicia lens</i> (L.) Coss. & Germ.*
109	125	Apocynaceae	<i>Vinca minor</i>	<i>Vinca minor</i> L.*
111	126	Apocynaceae	<i>Asclepias vincetoxicum</i>	<i>Vincetoxicum hirsutaria</i> Medik.
411	319	Violaceae	<i>Viola odorata</i>	<i>Viola odorata</i> L.*
412	320	Violaceae	<i>Viola tricolor</i>	<i>Viola tricolor</i> L.*
463	354	Santalaceae	<i>Viscum album</i>	<i>Viscum album</i> L.
306	256	Labiatae	<i>Vitex agnus castus</i>	<i>Vitex agnus-castus</i> L.
108	121	Vitaceae	<i>Vitis vinifera</i>	<i>Vitis vinifera</i> L.*
432	333	Compositae	<i>Xanthium strumarium</i>	<i>Xanthium strumarium</i> L.
1	44	Zingiberaceae	<i>Amomum zingiber</i>	<i>Zingiber officinale</i> Roscoe
103	118	Rhamnaceae	<i>Rhamnus ziziphus</i>	<i>Ziziphus jujuba</i> Mill.*

Annex II. Espècies amb indicació de presència a l'illa (Cursach, 1790) i l'estatus assignat en el Botanicus Medicus (SM), com les considerarà Rodríguez (1904) (R) i l'estatus actual a Menorca segons el CFVM (SA).

Annex II. Species with indication of presence on the island (Cursach, 1790) and the status assigned in the Botanicus Medicus (SM), as considered by Rodríguez (1904) (R) and the current status in Menorca according to the CFVM (SA).

Llegenda. A autòcton; C cultivat; E exclòs; N naturalitzat; S espontani.

Legend. A native; C cultivated; E excluded; N naturalized; S spontaneous.

Espècie	Indicació presència Cursach (1790)	SM	R	SA
<i>Acanthus mollis</i> L.	in Insula crescit	S	A	NA
<i>Achillea millefolium</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Adiantum capillus-veneris</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Ajuga chamaepitys</i> (L.) Schreb.	arenosis annum; sponté crescit in Insula	S		
<i>Alkekengi officinarum</i> Moench	in Insula sponté crescit	S	C	C
<i>Allium cepa</i> L.	annum est in Insula	C	C	C
<i>Allium porrum</i> L.	in Insula annum	C	C	C
<i>Allium sativum</i> L.	colitur in Insula frequenter annum	C	C	C
<i>Althaea officinalis</i> L.	colitur in Insula	C	A, C	A
<i>Anacamptis morio</i> (L.) R.M.Bateman, Pridgeon & M.W.Chase	crescit in Insula	S	E	A
<i>Anchusa azurea</i> Mill.	crescit in Insula	S	E	A
<i>Anthriscus cerefolium</i> (L.) Hoffm.	colitur in Insula	C		C
<i>Apium graveolens</i> L.	colitur in Insula	C	A, C	A
<i>Aristolochia clematitis</i> L.	crescit in Insula	S		A
<i>Aristolochia rotunda</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Armoracia rusticana</i> G.Gaertn., B.Mey. & Scherb.	colitur perennis in Insula	C		
<i>Artemisia absinthium</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Artemisia vulgaris</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Arum maculatum</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Asparagus officinalis</i> L.	in Insula quoque colitur, crescitque sponté	C, S	C	N
<i>Asplenium ceterach</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Asplenium ruta-muraria</i> L.	crescit in Insula	S	E	A
<i>Asplenium scolopendrium</i> L.	crescit in Insula	S	E	A
<i>Atropa bella-donna</i> L.	in Insula colitur	C	E	
<i>Avena sativa</i> L.	in Insula crescit annua	C	C	A
<i>Bellis perennis</i> L.	et in Insula etiá.	S	E	A
<i>Beta vulgaris</i> L.	colitur in hortis & c.; crescit in Insula	C, S	C	A
<i>Betonica officinalis</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Bistorta officinalis</i> Delarbre	colitur in Insula	C		C
<i>Bituminaria bituminosa</i> (L.) C.H.Stürt.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Borago officinalis</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Brassica napus</i> L.	seritur in Insula	C	C	C
<i>Brassica oleracea</i> L.	seritur in Insula	C	C	N
<i>Brassica rapa</i> L.	in Insula crescit	S	N	N
<i>Bryonia alba</i> L.	in Insula crescit	S	E	
<i>Calendula officinalis</i> L.	colitur annua in Insula	C		N
<i>Cannabis sativa</i> L.	copiosé in Insula	C	C	C

Espècie	Indicació presència Cursach (1790)	SM	R	SA
<i>Capparis spinosa</i> L.	et in Insula	S	A	A
<i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik.	annuum in Insula sponté crescit	S	A	A
<i>Capsicum annuum</i> L.	colitur etiam in Insula	C	C	C
<i>Cardamine amara</i> L.	Insulae sponté crescit	S	E	
<i>Cardamine pratensis</i> L.	et in Insula quoque	S	E	
<i>Carthamus tinctorius</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Castanea sativa</i> Mill.	crescit in Insula	C		C
<i>Centaurea benedicta</i> (L.) L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Centaurea calcitrapa</i> L.	in Insula sponté crescit	S	A	A
<i>Centaurium erythraea</i> Rafn	crescit in Insula	S	A	A
<i>Ceratonia siliqua</i> L.	crescit in Insula	S	C, N	N
<i>Chamaemelum nobile</i> (L.) All.	crescit in Insula	S		
<i>Chelidonium majus</i> L.	in Insula crescit	S	A	A
<i>Chenopodium vulvaria</i> L.	crescit in Insula sponté	S	A	A
<i>Cicer arietinum</i> L.	annuum in Insula seritur	C	C	C
<i>Cichorium endivia</i> L.	colitur in Insula	C	C	A
<i>Cichorium intybus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Cirsium monspessulanum</i> (L.) Hill	sponté in Insula crescit	S	E	
<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum. & Nakai	seritur in Insula	C	C	C
<i>Citrus × aurantium</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Citrus medica</i> L.	crescit in Insula	S	C	C
<i>Clematis recta</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Cochlearia officinalis</i> L.	in Insula colitur	C		
<i>Conium maculatum</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Convolvulus scammonia</i> L.	colitur in hortis Insulae	C		
<i>Coriandrum sativum</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Corylus avellana</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Crataegus germanica</i> (L.) Kuntze	in Insula colitur	C	C	C
<i>Cucumis melo</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Cucumis sativus</i> L.	colitur annua in Insula	C	C	C
<i>Cupressus sempervirens</i> L.	colitur in Insula	C		N
<i>Cyclamen europaeum</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	colitur in Insulae hortis	C	C	C
<i>Cynara cardunculus</i> L. subsp. <i>cardunculus</i>	copiosé crescit in Insula	S	A	A
<i>Cynoglossum officinale</i> L.	crescit sponté in Insula	S	E	
<i>Cyperus longus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Datura metel</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Datura stramonium</i> L.	colitur in Insula	C	C, N	N
<i>Daucus carota</i> L.	annua est; in Insula	C	A, C	A
<i>Dianthus caryophyllus</i> L.	colitur in hortis Insulae perennis	C		C
<i>Digitalis purpurea</i> L.	crescit in Insula	S		
<i>Dipsacus fullonum</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Dracocephalum officinale</i> (L.) Y.P.Chen & B.T.Drew	colitur in Insula	C		C
<i>Drimia maritima</i> (L.) Stearn	sponté crescit in Insula	S	A	A
<i>Dysphania ambrosioides</i> (L.) Mosyakin & Clemants	et crescit in Insula	S	A	N
<i>Dysphania botrys</i> (L.) Mosyakin & Clemants	herba annua in hortis nostris colitur	C		
<i>Ecballium elaterium</i> (L.) A. Rich.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Elymus repens</i> (L.) Gould	perenne in Insula	S	A	A

Espècie	Indicació presència Cursach (1790)	SM	R	SA
<i>Equisetum arvense</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Eruca sativa</i> Mill.	in hortis Insulae colitur	C	A	A
<i>Eryngium campestre</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Erysimum</i> × <i>cheiri</i> (L.) Crantz	in Insula crescit	S	C, N	N
<i>Eupatorium cannabinum</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Euphorbia palustris</i> L.	Insulae annua herba	S	E	
<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench	ut et in hortis Insulae	C		C
<i>Ficus carica</i> L.	crescit in Insula	S	A, C	A
<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	crescit in Insula sponté, et perenne	S	A	A
<i>Fragaria vesca</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Fumaria officinalis</i> L.	sponté crescit in Insula	S	A	A
<i>Galium aparine</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Galium verum</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Genista tinctoria</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Geranium robertianum</i> L.	crescit in Insula	S	A	
<i>Geum urbanum</i> L.	colitur in Insula	C		A
<i>Glechoma hederacea</i> L.	in Insula crescit	S	C	
<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.	crescit in Insula	S		N
<i>Gossypium herbaceum</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Halogeton sativus</i> (L.) Moq.	crescit in Insula	S		
<i>Hedera helix</i> L.	sponté in Insula crescit	S	A	A
<i>Helianthus tuberosus</i> L.	in Insula annuus	C	C	N
<i>Helleborus foetidus</i> L.	perennis in Insula	S		A
<i>Herniaria glabra</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Hordeum vulgare</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Humulus lupulus</i> L.	crescit in Insula	S		
<i>Hyoscyamus albus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Hyoscyamus niger</i> L.	et apud nos sponté crescens annuus	S	E	
<i>Hypericum perforatum</i> L.	crescit sponté in Insula	S	A	A
<i>Inula helenium</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Iris</i> × <i>germanica</i> L.	colitur in Insula	C		N
<i>Iris florentina</i> L.	et in Insula crescit perennis	S	E	N
<i>Iris foetidissima</i> L.	Ubique crescit in Insula & c.; gladiolis faetidissimi radix & c. off.	S	E	A
<i>Iris pseudacorus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Isatis tinctoria</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Jacobaea vulgaris</i> Gaertn.	crescit in Insula	S	E	
<i>Jasminum officinale</i> L.	et apud nos colitur	C		C
<i>Juglans regia</i> L.	crescit in Insula	S	C	N
<i>Juniperus sabina</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coult.	crescit in Insula	S	E	
<i>Lactuca sativa</i> L.	annua est in Insula	C	C	C
<i>Lactuca virosa</i> L.	crescit in Insula	S	E	A
<i>Lagenaria siceraria</i> (Molina) Standl.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Laurus nobilis</i> L.	in Insula crescit	S	C	A
<i>Lavandula angustifolia</i> Mill. subsp. <i>angustifolia</i>	crescit in Insula	S		C
<i>Lavandula stoechas</i> L.	suffrutex Insulae	S	A	A
<i>Lemna minor</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Lilium candidum</i> L.	sponté crescit in Insula	S		N

Espècie	Indicació presència Cursach (1790)	SM	R	SA
<i>Linum usitatissimum</i> L.	annuum Insulae	C	C	N
<i>Lithospermum officinale</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Lonicera caprifolium</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Lonicera periclymenum</i> L.	sponté crescit in Insula	S	E	
<i>Lupinus albus</i> L.	annuus in Insula	C		
<i>Lysimachia arvensis</i> (L.) U.Manns & Anderb.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Lythrum salicaria</i> L.	colitur in Insula	C	E	A
<i>Malus domestica</i> (Suckow) Borkh.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Malva pusilla</i> Sm.	crescit in Insula	S	A	
<i>Mandragora officinarum</i> L.	in hortis colitur Insulae	C	E	
<i>Marrubium vulgare</i> L.	perenne in Insula	S	A	A
<i>Matricaria chamomilla</i> L.	crescit in Insula	S	E	A
<i>Melilotus officinalis</i> (L.) Lam.	colitur in Insula	C	E	
<i>Melissa officinalis</i> L.	crescit in Insula perennis planta	S	C	A
<i>Mentha longifolia</i> (L.) L. subsp. <i>longifolia</i>	perennis in Insula	S		
<i>Mentha pulegium</i> L.	sponté in Insula	S	A	A
<i>Mentha × piperita</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Mercurialis annua</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Momordica balsamina</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Morus alba</i> L.	crescit in Insula	S	C	N
<i>Morus nigra</i> L.	crescit in Insula	S	C	C
<i>Mutarda nigra</i> (L.) Bernh.	in Insula colitur Sinapios femina &c. off.	C		
<i>Myrtus communis</i> L.	et sponté crescit in Insula arbusculus	S	A	A
<i>Nasturtium officinale</i> W.T.Aiton	et perennis crescit in Insula	S	A	A
<i>Nerium oleander</i> L.	colitur in Insula	C		N
<i>Nicotiana tabacum</i> L.	in Europa colitur, ut et in Insula	C	C	N
<i>Nigella sativa</i> L.	annua in Insula	C		
<i>Ocimum basilicum</i> L.	colitur annuum in Insula	C		C
<i>Olea europaea</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Ononis spinosa</i> L.	perennis in Insula	S	A	A
<i>Origanum majorana</i> L.	crescit in Insula	S	C	C
<i>Origanum vulgare</i> L.	perenne in Insula	C	C	C
<i>Oryza sativa</i> L.	seritur annua et etiam Valentiae, et Insulae	C		C
<i>Oxalis acetosella</i> L.	in Insula sponté crescit	S	E	
<i>Paeonia officinalis</i> L.	sponté crescit in Insula	S	E	
<i>Papaver rhoeas</i> L.	annuum in Insula crescit	S	A	A
<i>Papaver somniferum</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Parietaria officinalis</i> L.	crescit in Insula	S	A	
<i>Petasites hybridus</i> (L.) G.Gaertn., B.Mey. & Scherb. subsp. <i>hybridus</i>	colitur in Insula	C		
<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Fuss subsp. <i>crispum</i>	colitur in Insula	C	A. C	N
<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	annuus colitur in Insula	C	C	C
<i>Phoenix dactylifera</i> L.	crescit in Insula	S	C	N
<i>Phytolacca americana</i> L. var. <i>americana</i>	sponté crescit in Insula	S	C, N	N
<i>Pimpinella anisum</i> L.	colitur, et in Insula	C		C
<i>Pinus pinea</i> L.	in Insula crescit	S	C	N
<i>Pinus sylvestris</i> L.	crescit in Insula	S	E	

Espècie	Indicació presència Cursach (1790)	SM	R	SA
<i>Pistacia lentiscus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Pistacia vera</i> L.	in Insula colitur	C	C	C
<i>Pisum sativum</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Plantago indica</i> L.	crescit in Insula	S	A	
<i>Plantago major</i> L.	crescit in Insula	S	C, N	A
<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	crescit in Insula	S	E	
<i>Polygonum aviculare</i> L.	in Insula sponté crescit	S	A	A
<i>Populus nigra</i> L.	crescit in Insula	S	C	N
<i>Portulaca oleracea</i> L.	sponté crescit in Insula	S	A	A
<i>Potentilla reptans</i> L.	perennis in Insula	S	A	A
<i>Prunus amygdalus</i> Batsch	in Insula colitur	C	C	N
<i>Prunus cerasus</i> L.	colitur in Insula	C	C	C
<i>Prunus domestica</i> L.	arbor Insulae	C	C	C
<i>Prunus persica</i> (L.) Batsch	in hortis colitur: arbor Insulae	C	C	N
<i>Pseudopodospermum hispanicum</i> (L.) Zaika, Sukhor. & N.Kilian	crescit in Insula	S	E	
<i>Punica granatum</i> L.	et Insulae	S	C	N
<i>Pyrus communis</i> L.	Arbor Insulae & c.	C, S	C	N
<i>Quercus robur</i> L.	crescit in Insula	S		
<i>Ranunculus ficaria</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Raphanus sativus</i> L.	seritur in Insula	C	C	N
<i>Rheum rhaponticum</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Ribes rubrum</i> L.	colitur in hortis Insulae	C		
<i>Ricinus communis</i> L.	colitur in Insula	C	C, N	N
<i>Rosa × centifolia</i> L.	frutex Insulae	S		C
<i>Rosa canina</i> L.	c. nemoribus crescit, et in Insula	C, S		A
<i>Rosa gallica</i> L.	colitur frutex in Insula	C		C
<i>Rumex × acutus</i> L.	et perennis in Insula	S	E	
<i>Rumex acetosa</i> L.	crescit in Insula	S	C	
<i>Rumex aquaticus</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Rumex scutatus</i> L.	colitur quoque in Insula	C		
<i>Ruscus aculeatus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Ruta graveolens</i> L.	perennis in Insula	S	E	
<i>Salicornia europaea</i> L.	annua crescit in hac Insula	S	E	A
<i>Salix alba</i> L.	crescit in Insula perennis planta	S	E	N
<i>Salvia officinalis</i> L.	et in hortis nostris colitur	C	A, C	C
<i>Salvia rosmarinus</i> Spenn.	in hortis colitur planta lignota, quae et Insula habetur	C, S	A	A
<i>Salvia sclarea</i> L.	colitur in Insula hauc	C		C
<i>Salvia viridis</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Sambucus ebulus</i> L.	crescit in Insula	S	N	A
<i>Sambucus nigra</i> L.	Insulae etiam	S	C	N
<i>Sanguisorba minor</i> Scop.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Santolina chamaecyparissus</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Scrophularia nodosa</i> L.	in Insula crescit	S	E	
<i>Secale cereale</i> L.	in Insula crescit	S		N
<i>Sedum acre</i> L.	perenne in Insula	S	A	N
<i>Sempervivum tectorum</i> L.	et perenne crescit in Insulae	S		C

Espècie	Indicació presència Cursach (1790)	SM	R	SA
<i>Senecio vulgaris</i> L.	et in Insula [In Europae cultis, et ruderalis crescit,]	S	A	A
<i>Sisymbrium officinale</i> (L.) Scop.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Smilax aspera</i> L.	crescit perennis in Insula	S	A	A
<i>Solanum dulcamara</i> L.	colitur in Insula	C	A	A
<i>Solanum nigrum</i> L.	annuum in Insula est	S	A	A
<i>Solanum tuberosum</i> L.	in Insula seritur	C	C	C
<i>Solidago virgaurea</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Sonchus oleraceus</i> L.	et spontè crescit in Insula	S	A	A
<i>Spinacia oleracea</i> L.	annua in Insula	S	C	C
<i>Staphisagria macrosperma</i> Spach	spontè crescit annuum in Insula	S	A	A
<i>Succisa pratensis</i> Moench	crescit in Insula	S	E	
<i>Symphitum officinale</i> L.	colitur in Insula	C	E	C
<i>Tamarix gallica</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Taraxacum</i> F.H.Wigg.	perenne crescit in Insula	C	E	A
<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	spontè, perenne in Insula	S	A	A
<i>Teucrium marum</i> L.	spontè suffrutex in Insula	S	A	A
<i>Teucrium scordium</i> L.	perene in Insula	S	E	A
<i>Thlaspi arvense</i> L.	in Insula crescit	S	E	A
<i>Thymus serpyllum</i> L.	suffructiculosus in Insula	S		
<i>Thymus vulgaris</i> L.	colitur in hortis Insulae suffrutex	C	C	C
<i>Tragopogon pratensis</i> L.	spontè, crescit in Insula	S	E	
<i>Trifolium repens</i> L.	perenne in Insula	S		A
<i>Trigonella caerulea</i> (L.) Ser.	colitur in Insula	C		
<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Triticum aestivum</i> L.	annuum Insula	C	C	C
<i>Tropaeolum majus</i> L.	colitur in hortis Insulae	C		N
<i>Tussilago farfara</i> L.	colitur in Insula	C		
<i>Ulmus glabra</i> Huds.	crescit in Insula	S		C
<i>Urtica dioica</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Urtica pilulifera</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Valeriana locusta</i> L.	colitur in hortis Insulae	C		
<i>Valeriana officinalis</i> L.	colitur in Insula	C		C
<i>Verbascum thapsus</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Verbena officinalis</i> L.	annua crescit in Insula	S	A	A
<i>Veronica beccabunga</i> L.	crescit in Insula	S	A	A
<i>Veronica officinalis</i> L.	colitur in nostra Insula	C		
<i>Vicia ervilia</i> (L.) Willd.	colitur in Insula	C		N
<i>Vicia faba</i> L.	annua colitur in Insula	C	C	C
<i>Vicia lens</i> (L.) Coss. & Germ.	annuú in Insula colitur	C	C	C
<i>Vinca minor</i> L.	crescit in Insula	S	E	
<i>Viola odorata</i> L.	colitur in Insula	C		A
<i>Viola tricolor</i> L.	et in Insula [Europae apricis annua;]	S		
<i>Vitis vinifera</i> L.	copiosè in Insula colitur	C	C	A
<i>Ziziphus jujuba</i> Mill.	arbor etiam Insulae	C	C	N

